Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 62 (13857) | 1975 оной мартын 15, суббото | Сэн 2 мүнгэн.

[А]ЖАЛШАДАЙ КОЛЛЕКТИВ

Нэгэ предприятида хоёр бригада зэргэлээд, тон адли ...байдалда хүдэлнэ. Нэгэдэхи бригадын гэшүүд бэе ...ойлголсодог, бэе бэедээ туһалдаг юм. Тус бригада ...һаа һарада, жэлһээ жэлдэ ажалайнгаа бүтээсэ дээшэ... эрхим дүнгүүдые туйлана. Нүгөөдэ бригадынь ...үүд хоорондоо эбгүй, хайша хэрэг хүдэлдэг, дуран ...ябадаг байба. Тэдэнэй ажалай журам һула, үйлэд... дүнгүүд бирагүй.

...бригадануудые жэшэжэ хараад, нимэ тобшолол ...байна: түрүүшын бригадада ажалшадай ёһотой ...лектив тогтонижонхой. Тус бригадын гэшүүд даабари... ...алдаа коммунис ёһоор хандадаг. «Нэгэниинь бултын түлөө, бултадаа нэгэнэйнгээ түлөө» гэһэн ёһо гурим ба...алан ажалладаг гээд ойлгохо хэрэгтэй. Иимэ барим... предприяти, ажахы бүхэндэ хаража болоно.

...-политическэ ажабайдалда, ажалшадые комму... ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ажалшадай коллективэй ...тон ехэ. Ажалшан бүхэндэ анхаралтайгаар хандал... бэе бэедээ туһалалсалга ба эрилтэ ехэтэйгээр хандалга ...дэ бүгэдэ манай ажабайдалай ёһо заншал болонхой. ...улам саашадань бэхижүүлхэ, хүгжөөхэ шуха... гээд КПСС-эй XXIV съезд дээрэ заагдаһан байгаа.

Хүн бүхэнэй ажалай намтар коллектив соо эхилдэг ...идээжэ. Тиимэһээ залуу хүбүүнэй гү, али басага... анха түрүүшынхеэ ажалда ороходонь, тэрээндэ анха...айгаар хандаха, хэрэгтэй болоо һаань, зүбшөөл үгэ... туһалха эрилтэ табигдадаг. Энэмнай ажалшадай ёһо... коллектив гээшэ.

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз... Шалсама Ламажаповна Цыремпилова олон жэлдэ хо...ноор хүдэлжэ, баян дүй дүршэлтэй болоһон байгаа. ...ай ехэ амжалта туйлаһан энэ нүхэртэ Социалис ...ай Геройн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо һэн. Тэрэнэй ...эрилдэг бригадада хүдэлхөөр залуу басаган Ольга ...адиева эльгээгдэһэн байгаа. Дүй дүршэлөөр баян ...шон залуу басаганда эхэ мэтээр хандажа, ажалайнгаа ...сала һургаа, дутагдалнуудыень хэлэжэ үгэдэг, зүб... заабари үгэдэг байгаа.

Ш. Л. Цыремпиловагай үндэр наһатай боложо, пенси... ...раха болоходонь, бригадыень хэндэ даалгахаб гэһэн ...ал гараа бэлэй. «Ольга Сангадиева нилээд дүршэл... болоо. Ажалдаа оролдосотойгоор хандадаг, шадамар ...басаган. Тэрэнэй бригадые даагшаар хүдэлжэ шада...һанда батаар этигэнэб» гэжэ Шалсама Ламажапов... тэрэнэй бригадынхид колхозой правленидэ найдам... ...ар мэдүүлһэн байгаа.

...алайнгаа түрүүшын багшын нимэ ехэ этигэл найда... ...не Ольга Эихеевна Сангадиева найдамтайгаар ха...жа ябана. Баргажанайнгаа аймагай, мүн бүхы респуб... ...н суута хонишодой тоодо тэрэнэй бригадын гэшүүд ...һоор үнинэй. Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада 100 эхэ ...н бүриһөө 100, зууһаа дээшэ хурьга түлжүүлнэ. Гү...турын дээдэ шагналда хүртэнхэй, КПСС-эй Буряадай ...ой гэшүүнээр һунгагданхай. Багшынгаа захяа заа...ууды нарин нягтаар сахин ябана, ажалайнгаа дүй ...элые залуушуулда дамжуулан үгэнэ. Энэмнай ажал... коллективтэ хүмүүжэһэн, коммунис үзэл бодолтой ...зан абариин ёһо заншал гээшэ.

...өө нэгэ һонирхолтой жэшээ дурдая. Захааминай ай... Далахайн совхозой Ленинэй орденто мал адуулаг... Жүгдэр Ундеевич Цыденов нютагтаа, бүхы аймагтаа ...тэй болоһон хүн. Тэрэнэй ударидадаг гүүртэ ажал... ...эрхим коллектив гэжэ тоологдодог болонхой. Ком...ист Цыденов гүүртынгээ малшадай ажалые шадама... хүтэлбэрилдэг, адууһа малай харууһалга, эдеэлүүл... ...зоотехническэ заабариин ёһоор эмхидхэдэг байха юм. ...гүүртын малшад һүүлэй арбаад жэлэй туршада эрхим ...дүнгүүдые туйлажа ябана. Энэ коллективэй гэшүүн ...е Норжитовна Мархаева дүрбэн жэлэй саада тээ ...дэлэй тэмдэг» орденоор шагнагдаһан юм.

...72 ондо Ж. У. Цыденовэй хүтэлбэрилдэг гүүртэдэ ...өөр тэрэнэй хүбүүн Цыренжап, Х. Н. Мархаевагай ...ан Ольга ерээ һэн. Тэдэнэр ажалайнгаа намтарые эб...этэй энэ коллективтэ эхилээ. Залуу хоёр нүхэдэй аба, ...эхибүүдээ дүй дүршэлдөө һургахын тула аһан шада...а оролдоо, бүхы нюусаяа дамжуулан үгөө. Үнгэрһэн ...жэлэй туршада Цыренжап Ольга хоёр нилээд юумэ ...ю, ажалдаа дадасатай, дүршэлтэй болоо. Табан жэлэй ...шойлхы жэлдэ Жүгдэр Ундеевичэй гүүртын малшад ...ын түсэб — уялга баталан абаад, үнеэн бүриһөө ...түлжүүлхэ гэжэ шиидэһэн байгаа. Тэдэнэр хэлэһэн ...бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ шадаа. Энэ хэрэгтэ ...ые даагша, КПСС-эй гэшүүн Ж. У. Цыденовэй хуби... ...тон ехэ.

...алшадай эбтэй эетэй нимэ коллективүүд республика ...ай улам олошорно. Загарайн аймагай Хандагатайн ...мхозой Социалис Ажалай Герой А. П. Кудряшовой, ...хаанай леспромхозой В. П. Парамоновой, Улаан... Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын за... С. И. Маковейн, Хяагтын аймагай «Пограничный» ...ой гахайшан Я. Н. Лазаревай, Хурамхаанай айма... Гаргын совхозой хонишон, СССР-эй Верховно Сове... депутат Ц. А. Бадмаевагай болон бусадай хүтэлбэрил... бригаданууд бүхы республика дотороо мэдээжэ болон... Дурсагдаһан эдэ бригаданууд хубиингаа табан жэлэй ...ние болзорһоонь холо урид дүүргэһэн байха юм.

...алшадай коллектив... Энэмнай үнэн сэхэ туһалагша, ...хүмүүжүүлэгшэ байхаһаа гадна, эрилтэ ехэтэй хя... ...мүн болоно. Тиимэ коллектив соо хүн бүхэн ...гөө дураар ябаха ёһогүй. Нэгэниинь бултанай түлөө, ...даа нэгэнэйнгээ түлөө гэһэн эрилтэ тиимэ ...ктивүүдэй ёһо заншал болонхой.

...аша нимэ коллективүүд улам олошоржо байг лэ!

ТҮГЭСХЭХЫ ЖЭЛЭЙ ГАБШАГАЙ АЛХАМ

ГҮРЭНЭЙ ШАН—СОВХОЗДО

Энэ үдэр Сэлэн-Дүүмын соёлой байшан соо ажалай түрүүшүүл — хонишод, һаалишад, үхэршэд, механизаторнууд суглараа. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. Б. Пивоваров совхоздо дамжуулгын Улаан Туг олгохо тухай тогтоол уншаад, КПСС-эй ЦК-гай, Совет правительствын үмэнэһөө амаршалгын халуун үгэнүүдые хэлэжэ, совхозой түлөөлэгшэдтэ тэрэ тугые барюулба (зурагууд дээрэ).

Энэ амжалта бэлэхэнээр туйлагдаагүй. Ган гасуур болоод, гүрэндэ мал ажалай продукнуудые худалдаха уялгаа дүүргэхэ хэрэгтэнь бага бэшэ бэрхэшээл ушараа. Тиигэбэшье ажахы сабшалангаа һайнаар уһалжа шадаһанай ашаар үбһэ хуряаха түсэбөө 116 процент дүүргэв. Үбһэ, тэжээл элбэгээр бэлэдхээд, адууһа малайнгаа ашаг шэмэ дээшэлүүлэн, гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө 116 процент, мяха — 112,1, нооһо — 102,8 процент дүүргэһэн байна. Совхозой хонишод зуун эхэ хонин бүриһөө 93,7 хурьга абажа түлжүүлээ.

Совхозойнь бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илалта туйлажа, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан Туг абахаһаа гадна, эндэхи хэдэн ажалай түрүүшүүл орден, медальнуудта хүртөө. Жэшээнь, эрхим хонишон В. Д. Шойжамцуев Ажалай Улаан Тугай орденоор, залуу һаалишан Д. Б. Аюшеева Ажалай Алдар Солын III шатын орденоор, тракторист Ю. М. Запарин «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар шагнагдаа. Нилээд олон түрүү хүнүүд социалис мүрысөөндэ илагшын тэмдэгтэ хүртэһэн байна.

— Эдэ шагнал, хайра гансашье амжалтымнай тэмдэглэлэ бэшэ, саашадаа бүри һайнаар хүдэлхэ, бии байһан арга боломжонуудаа элирүүлэн бэдэржэ, үйлэдбэриеэ улам ашата үрэ ехэтэйгээр эрхилхэ хэрэгтэмнай бидэниие урмашуулна, —гэжэ совхозой директор А. М. Гусев хэлээ.

Орооһо тарянай, тэжээлэй ургамалнуудай, үбһэ ногоочой үндэр баян ургаса абадаг болохо тухай луговод Ц. Д. Булутуев хэлээ. Малшадай саашанхи зорилгонууд, хэжэ байһан ажал тухай, эрхим һаалишан, Социалис Ажалай Герой Н. Л. Тадвашкина болон бусад хөөрэһэн байна.

Сэлэнгын совхозой ажалшад мүнөө урма зоригтойгоор хүдэлхэ, ерэхэ хабарай тарилгада эрхимээр бэлдэхэ, малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхэ гэһэн эрмэлзээлтэйгээр энэ зүблөөнһөө тараба.

С. ИВАНОВА.

ХАХАДҺАА ОЛОНХИНЬ ЭХИРЛЭНЭ

ЗЭДЭ. Совхозой бүхы отаранүүдта хонид түлэг хурьгалжа байна. Мартын 12-ой байдалаар 4482 хонин түрэжэ, 5589 хурьган абтаба. Хурьгад бүхыдөө һайнаар түлжүүлэгдэжэ байна.

Зуун хонин бүриһөө 150 хурьга түлжүүлхэ уялга абаһан В. Г. Базаровай отарынхид 221 хониноо 351 хурьгатай болонхой. Суута хонишон Д. Я. Свистуновой бригадынхид 233 хони түрүүлжэ, 380 хурьга абанхай. Тиигэжэ эдэ отаранүүдай хурьгалһан хонидойнь хахадһаа олонхинь эхирлэнэ.

Мүн Б. Гомбожапов, В. Чупышев болон бусадай даадаг отаранүүдта түл олоор абтана.

Совхоздомнай үшөө 10.900 гаран хонид хурьгалха юм.

В. ШАНТАХАНОВ,
Борьёогой совхозой ахамад зоотехник.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ— ИЛАЛТЫН ҮДЭРТЭ...

Бага-Холбоолжоной нүүрһэнэй уурхайн коллектив 1974 оной ноябриин тэн багаар жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ, ехэ илалта туйлаһан тухайнь дуулаһан байхат. Тиигэжэ түсэбһөө гадуур хэдэн мянган тонно шулуун нүүрһэ малтажа абаһан, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэһэн байха юм. КПСС-эй обком, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет энэ амжалтаарнь амаршалаа һэн.

Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй түрүүшын хоёр һарын дүн харахада, Галуута-Нуурай нүүрһэшэд ажалаа бүри эршэдүүлэн хүдэлжэ байһаниинь элирнэ. Энэ үе соо Бага-Холбоолжоной нүүрһэнэй уурхайн эбтэй эетэй коллектив түсэбһөө гадуур 18,8 мянган тонно нүүрһэ малтажа, даабариһаа үлүү 22 мянган тонно худалдаба.

Коллектив бүхэнэй, хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалые зүбөөр эмхидхэһэнэй, нүүрһэ малталгын технологи саг үргэлжэ һайжаруулһанай, социалис мүрысөө үргэн делисэтэйгээр ябуулһанай ашаар нимэ ехэ амжалта туйлагдаа гэжэ хэлэлтэй.

Партийна, профсоюзай, комсомолой комитедүүдэй хамтын заседанинууд һара бүхэндэ нэгэ дахин зарлагдажа, участогуудай, экскаваторна, локомотивна, үрэмдэлгын бригадануудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдадаг. Тиигэхэ зуураа гансал ажалайнь үрэ дүнгүүдые хараадаа абадаг бэшэ юм. Мүн коллективүүдэй гэшүүн бүхэнэй нийтын хүдэлмэридэ, нийтын организацинуудай ажал ябуулгада хэр эдэбхитэйгээр хабаададагые, уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын хэрэгтэ хэр зэргын хубитые оруулдагыень анхаралдаа абана.

Энээнһээ уламжалан хэлэхэдэ, уурхайн партийна комитет ажалшадай нийтын эдэбхи саашадань дээшэлүүлхэ талаар горитой хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлнэ. Тиимэһээ коммунистнуудые зүбөөр хубаарилан табиха хэрэг гуримшуулагдаа. Участок, бригада бүхэндэ коммунистнууд бии, партийна бүлэгүүд эмхидхэгдэнхэй. Гадна коммунист бүхэн партийна даабаритай. Нигэжэ партиин гэшүүд ажалдаа, нийтынгээ хүдэлмэридэ үльгэр жэшээ харуулна, суттаа хүдэлдэг нүхэдөө дахуулна.

Жэшээлхэдэ, экскаваторна 10 бригадануудые даагшанарай зургааниинь КПСС-эй гэшүүд гү, али гэшүүндэ кандидадууд байха юм. Хододоо түрүү зэргэдэ ябаха гэһэн коммунистын үүргэ нигэжэ бодото дээрээ бэелүүлэгдэнэ. Тиимэһээ коллектив бүхэнэй ажал хэрэг урагшатай байна.

Үшөө хэдэн жэшээ дурдая. 4,6 кубометр шулуун нүүрһэ гансата удхаха шанагатай 51-дэхи экскаваторай экипажые коммунист А. К. Шевченко толгойлдог юм. Нёдондо эдэнэр 2 миллион кубометр нүүрһэтэй шорой малтажа абаа. Иимэ түхэлэй экскаватораар эды шэнээн ехэ нүүрһэтэй шорой Зүүн Сибириин нүүрһэшэд нэгэтэшье малтан абажа үзөөгүй.

В. К. Федосеевэй комсомол-залуушуулай комплексно бригадын ЭКГ-8 «И» түхэлэй экскаваторай экипаж тон иимэ амжалта туйлаа. Тус бригада энэ уурхайда эмхидхэгдэһэн түрүүшын комплексно бригада болоно. Бригадын мэдэлдэ нэгэ экскаватор, «БелАЗ» түхэлэй 14 автомашина үгтэнхэй. Нёдондо тус коллективэй гэшүүд 2300 мянган тонно нүүрһэтэй шорой малтан абажа, зөөһэн юм.

Энэ амжалтаяа улам арьбадхахые оролдон ажаллажа байһан Галуута-Нуурай нүүрһэшэд Агууехэ Илалтын 30 жэлэй ойн үдэр нүүрһэ малтан абаха табан жэлэйнгээ түсэб сүм дүүргээд байха гэһэн социалис уялга абаа.

Д. ДУГАРОВ.

ТАРИЛГАДА БЭЛЭН

Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой тракторист, коммунист Федот Моисеевич Малютин хартаабха ургуулагшадай звеное хүтэлбэрилдэг юм. Колхозой ажалай ветеран үнгэрэгшэ жэл хүдэлмэриингөө 40 жэлэй ойе тэмдэглэһэн байна. Артелиингээ алишье ажалда бэрхэ шадабаритай, түүрэшэ һанаатай хүн.

Тэрэнэй звено 1973 ондо даажа абаһан 55 гектар талмай дээрэһээ гектар бүриин 119 центнер хартаабха хуряажа абаһан юм. Үнгэрэгшэ жэл өөрынгөө трактораар 1.200 гектар (зөөлэн хахалалгаар) газар элдэһэн байна. Тиигэжэ ажалай үндэр бүтээсэ туйлаһанайнгаа, хамтын ажалда үни удаан, аша үрэ ехэтэйгээр хүдэлһэнэйнгөө түлөө Эхэ оронойнгоо дээдын шагнал — Ленинэй ордендо хүртэһэн байха.

Колхозой үйлэдбэриин уларник, нийтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, үнэн сэхэ коммунист Федот Моисеевич Малютиниие нютагайнь ажалшад Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадаар һунгаа бэлэй. Колхозой парткомой гэшүүн, эдэбхитэй агитатор юм.

Энэ үедэ Федот Моисеевич колхозойнгоо тарилгын техникэ заһабарилга дээрэ ажаллана. 64 тракторай 62-ынь заһагдажа, бэлэн болобо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ф. М. Малютин.

В. КРЫЛОВОЙ фототекст.

ТАСС шэнэ һонин

[СО]ВЕТ-ФИНЛЯНДИИН ХӨӨРЭЛДӨӨН

...мартын 13-да КПСС-эй ...ай Генеральна секретарь ...Брежнев, КПСС-эй ЦК-... Политбюрогой гэшүүн, ...-эй Верховно Соведэй ...иумэй Түрүүлэгшэ ...Подгорный, КПСС-эй ...Политбюрогой гэ-... СССР-эй Министрнүү-... Соведэй Түрүүлэгшэ ...Косыгин, КПСС-эй ЦК-... Политбюрогой гэшүүн, ...-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко Финляндиин Республикын президент Урхо Калева Кекконентэй хөөрэлдөөгөө үргэлжэлүүлээ.

Хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үедэ совет-финляндиин харилсаануудые саашадань хүгжөөхэ, мүн уласхоорндын шухала асуудалнуудаар һаналаа андалдалга болоо.

(ТАСС).

ХҮТЭЛБЭРИЛХЫ КАДРНУУДАЙ ҺУРАЛСАЛ

КПСС-эй ЦК-дахи партийна дээдэ һургуулида хүтэлбэрилхы партийна, советскэ кадрнуудай мэргэжэл дээшэлүүлхэ саг үргэлжэ хүдэлдэг курсануудта һурагшадай ээлжээтэ һуралсал дүүрэбэ. Союзна, автономито республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдэй түрүүлэгшэнэрэй хүдөө ажахын асуудалнуудые эрхилдэг, орлогшонор, облкрайгүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрэй орлогшонор эндэ һуралсаа. Тэдэнэр КПСС-эй марксистско-ленинскэ теориин, политикын, социалис экономикые эрдэмэй ёһоор хүтэлбэрилхэ үндэһэ һууриин асуудалнуудые, партийна, советскэ байгуулалтын асуудалнуудые шудалаа. Хүдөө ажахын продукт бүри ехээр абадаг болохо, хүдөө ажахын ашаг үрые дээшэлүүлхэ, бүри һайнаар хүтэлбэрилдэг болохо, партиин XXIV съездын, КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдэй, мүн КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ дотор найруулагдаһан һургаал болон тобшололнуудай хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байһан тухай асуудалнуудта онсо анхарал хандуулагдаа.

КПСС-эй ЦК-гай, союзна республикануудай компартинуудай ЦК-нуудай, КПСС-эй крайкомууд болон обкомуудай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй хүдэлмэрилэгшэд, министрнүүд, эрдэмтэд үгэ хэлээ.

Һуралсагшад нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай ажал ябуулгатай танилсаа.

АПРЕЛИИН 19-дэ — коммунис субботник

ЭРТЭЭНҺЭЭ БЭЛДЭНЭ

Ахын аймагай ажалшад ойртожо байгаа ленинскэ субботнигто бэлэдхэжэ эхилэнхэй. Алдарта субботнигой үдэр аймагай хамаг зон бултадаа ажаллаха. Тэдэнэй хэхэ ажал хубаарилагдажа, тодорхойлогдожо байнхай. Илангаяа шэнэ барилганууд дээрэ, мүн шэнэ газар элдүүрилхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ.

Байгша ондо аймагай түб Орлик тосхондо байрын шэнэ гэрнүүд баригдаха, дунда һургуулиин байшан үргэдхэгдэхэ байна. Тиихэдэ аймагай ажахынуудта малшадай байра, малай дал һарабшанууд олоор бодхоогдохо. Шэнэ барилгануудта хэрэглэгдэхэ барилгын материалнууд мүнөө бэлэдхэгдэнэ.

Д. ДУГАРОВ

[Һ]УРГАН ХҮМҮҮЖҮҮЛЭГШЭДЭЙ СУГЛААН

...дэгэй залуушуулые ...хүмүүжүүлэгшэдые ...механизаторнуудай ...гварди гэжэ нэрлэдэг ...дэнэй эрхимүүд мүнөө ...бурга сугларанхай. Эн... ...урган хүмүүжүүлэгшэд... ...изаторнуудай Бүхэрос... ...гэдэхи суглаан болоҗо...

...энэ суглаанай зорилго ту... РСФСР-эй хүдөө ажахын ...истрэй орлогшо И. С. Мо... ...ТАСС-ай корреспон... ...нигэжэ хэлээ:

— Энэ суглаан болбол Рос... Федерациин колхоз болон ...ууд һурган хүмүүжүүлэгшэдэй хүдэлөөе ...хүгжөөхэ, ажалые ...һайжаруулха хэмжээнүүдые ...һараалха зорилготой юм. Комсомолой XVII съезд дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ дотор табигдаһан зорилгонуудай дүүргэлтэ харагдажа үзэгдөө.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ комплексно программын дүүргэлтэ хадаа мүнөө техникэ элбэгээр хэрэглэхэ, бүхы машинануудые һайнаар ашаглаха ябадалһаа дулдыдаха байна. Теэд механизаторнуудай мэргэжэл дээшэлүүлэнгүйгөөр, түрүү, элитэ трактористнууд, комбайнернууд, шофернуудай зүгһөө залуушуулые һурган хүмүүжүүлэнгүйгөөр энэ зорилгые шиидхэжэ болохогүй гээд үдэр бүриин дүршэл харуулна. Тэдэнэй ажалдаа дуратай байһанһаа, эдэбхи үүсхэлһээнь, хүнүүдые элсүүлхэ шадабариһаань ургамалнуудай ургаса, малай ашаг шэмэ, ажахын олзо доход гол түлэб дулдыдаха.

Россин хүдөө тосхонууд мэргэжэл ехэтэй хүнүүдээр олон юм. Һурган хүмүүжүүлгын хүдэлөөн мүнөө бүри үргэнөөр дэлгэрнэ. Түрүүшүүлэй дүршэл залуушуулай шадабари болоно. Москва шадархи «Борец» гэжэ колхозой шофер В. С. Мухин 10 шофернуудые бэлдээ. Тиихэдэ Ставропольска хизаарай «Сельхозтехникын» нэгэдэлэй слесарь С. Д. Богданов 21 механизаторые бэлдээ. Хүдөөгэй механизаторнуудые олоор бэлэдхэхын тула дунда һургуулида онсо анхарал хандуулагдаха зэргэтэй. Энэ талаар бага бэшэ юумэн хэгдээ. Жэшээнь, олон һургуулинуудта ахалагша классуудай үхибүүдые трактор, комбайн, автомашина, электротехникэ дээрэ хүдэлхөөр һургана, мүн мал ажалдашье хабаадуулна. Хүдөөгэй һургуулинуудта һурадаг 500 мянга шахуу үхибүүд мүнөө техникэ шудалжа байна.

«Залуу хүдэлмэришэд болон колхознигуудые һурган хүмүүжүүлэгшэдэй хүдэлөөе саашадань хүгжөөхэ тухай» ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай баталан абаһан тогтоол энээндэ бүри ехэ түлхисэ болоҗо үгэхэ байна.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Д. Ж. ХАНДАЕВАЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, республикын совет органуудта һайнаар ажаллаһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй инструктор Дулма Жигмитовна **Хандаевае** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1975 оной мартын 14.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Е. Г. МАТУШОРЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, республикын совет болон сүүдэй органуудта олон жэлэй туршада аша үрэтэйгөөр ажаллаһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Сүүдэй гэшүүн Ефим Германович **Матушорые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1975 оной мартын 14.

КПСС-эй райкомуудһаа мэдээсэнэ

СОВЕДТЭХИ ПАРТИЙНА БҮЛЭГ

Хонхолын сельскэ Соведэй дэргэдэ байгуулагдаһан партиина бүлэгэй гэшүүд депутадуудай худэлмэри саашадань һайжаруулха, үйлэдбэриин асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Түрүү зэргэдэ ябаха үүргэеэ бүри һайнаар дүүргэдэг болохо талаар ехэ худэлмэри ябуулна.

Тус бүлэгэй бүридэлдэ юһэн коммунист-депутадууд ороно. Эдэнэр Соведэйнгээ ябуулдаг үдэр бүриин худэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг байхаһаа гадна, тосхонойнгоо ажабайдалда мүн лэ ехэ нүлөө үзүүлдэг хүсэн болоо гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Эдэнэр һунгагшадтаяа саг үргэлжэ уулзажа, тэдэнэрэй захилнуудые алгадгүй дүүргэхын тулада нилээд ехэ оролдолго гаргана. Тингэхэ зуураа комиссинуудайнгаа худэлмэри зүбөөр эмхидхэхэ, талаар горитой хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлдэг байһаниинь һайшаамаар.

Тус бүлэгэй гэшүүдэй үүсхэлээр тосхоной үйлсэнүүдые ногооруулха, болбосон түхэлтэй болгохо талаар ехэ худэлмэри ябуулагдаһан юм. Коммунист-депутадууд энэ хэрэгые хүтэлбэрилнэ. Мүнөө Хонхолын үйлсэнүүд нюдэндэ яһала уринаар харагдадаг болоо.

Тиимэһээ энэ Соведэй мэдэлэй газар дээрэ оршодог «Искра» колхоз табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Энээндэ коммунист-депутадуудай оруулһан горитой хубита бии.

Һая КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой бюро депутадаар һунгагдаһан коммунистнуудай эдэбхи саашадань дээшэлүүлхэ талаар «Искра» колхозой парткомой ябуулһан худэлмэри тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Тинхэдээ энэ талаар зарим тэды һайн юумэн хэгдээ гэжэ тэмдэглэгдэбэ. Дүй дүршэлыень бусад партийна организацинуудта нэбтэрүүлхэ гэһэн шиидхэбэри абтаа.

ЭЭЛЖЭЭТЭ БЮРО

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1972 оной июнь соо баталан абаһан тогтоол соо юрэнхы дунда һургуулинуудые саашадань хүгжөөхэ, залуу зондо бүгэдэндэнь дунда һургуулиин эрдэм олгохо тухай хэлэгдэһэн, энэ хэрэгые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэмжээ ябуулганууд хараалагдаһан байха юм.

Энэ шухала тогтоолые бэелүүлхэ талаар Дээдэ-Хэжэнгын дунда һургуулиин багшанарай коллективэй хэр зэргын худэлмэри ябуулжа, байһан тухайнь КПСС-эй Хэжэнгын райкомой бюро заседани дээрээ үргэнөөр зүбшэн хэлсэбэ.

Энэ талаар зарим тэды һайн удха шанартай худэлмэри ябуулагдаа гэжэ бюро тэмдэглээ. Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада һайнаар һурадаг үхибүүдэй тоо улам олошоржо, муу сэгнэлтэ абадаг һурагшанарынь үсөөрһэн байна. Гадна энэ һургуулиин материальна үндэһэ һуури бодотоор һайжараа.

Гэбэшье дутуу дунданууд үшөөл бии. Тиимэһээ тэдэниие дары усадхаха хэрэгтэй гээд бюрогой баталан абаһан тогтоол соо сэхэ заагдана.

ТҮРҮҮ КОМСОМОЛШУУД ПАРТИДА АБТАНА

ВЛКСМ — манай агуу партиин дайшалхы халаан болоно. Тиимэһээ эрхимэй эрхим комсомолшууд түрэл партиингаа зэргэдэ жагсажа, эхэ, эсэгэнэрэйнгээ хэрэг бодотоор халан абадаг гээшэ.

КПСС-эй Хэжэнгын райкомой ээлжээтэ бюрогой заседани дээрэ бүлэг түрүү комсомолшууд КПСС-эй гэшүүндэ кандидадуудаар һаяхан абтаба.

«50 лет Октября» совхозой механизатор Д-Д. Д. Дамдинов, Худанай леспромхозой тракторист В. Г. Куприянов, Хэжэнгын совхозой залуу хонишон В. Н. Намжилов, энэл ажахын худэлмэришэн К. Н. Мункоев гэгшэд тэдэнэрэй тоодо оролсоно.

Комсомолец Дамба-Дугар Дамдинов «50 лет Октября» совхоздо механизатораар худэлдэг болоһоор хэдэн жэл боложо байна. Энэ үе соо тэрэ шэлэһэн мэргэжэлээ тон һайнаар шудалжа, ажалдаа эрхим үрэ дүнгүүдые туйлана. Гадна совхозойнгоо комсомолой организациин худэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм.

«Агуу Ленинэй партиин зэргэдэ жагсажа, коммунизм байгуулха хэрэгтэ оруулха өөрынгөө хубитые бүри ехэ болгохын тулада тэмсэхэ хүсэлэнтэйб,» — гээд, залуу тракторист Виктор Куприянов мэдүүлгэ соогоо бэшэнэ. Энэ хүсэлдөө хододоо үнэн сэхэ ябаха байһандань этигэмээр байна.

Нигэжэ худөөгэй залуушуулай эрхимүүдынь партиин зэргэдэ жагсажа байһаниинь үнэн зүрхэнһөө һайшаамаар. Юуб гэхэдэ, манай ерээдүйн халаан болбосоронги болоһоноо энээгээрээ харуулна бшуу.

Р. ЦЫМПИЛОВ,
КПСС-эй райкомой таһагые даагша.

ХИНАХА, ДҮҮРГЭЛТЫЕНЬ ШАЛГАХА

Шиидхэбэринүүдые хиналта доро абажа, дүүргэлтынь хойноһоо ходо шалгажа байха хэрэг хадаа партийна худэлмэриин нэгэ гол шухала хубинь болодог гээшэ. Тиимэ байхаа ёһотойшье. Һайнаар табигдаһан хиналта, саг үргэлжын шалгалта болбол кадрнуудай харюусалга дээшэлүүлхэ, элирхэйлэгдэһэн дутуу дундануудые усадхаха хэрэгтэ ехэ нүлөөлхы үүргэ дүүргэдэг зэбсэг мүн болоно. Тиимэл байһан туладань КПСС-эй XXIV съезд энэ асуудалда анхаралаа ехээр хандуулһан байна.

Съездын заабариие бэелүүлэн, КПСС-эй райком, эхин парторганизацинууд партийна шиидхэбэринүүдые хүсэндэнь хүргэхэ талаар эмхидхэн ябуулдаг худэлмэрээ нарижуулан һайжаруулхын тула горитой оролдолго гаргана. Хиналтын, шалгалтын элдэб арга дүршэл хэрэглэгдэдэг болоо. Байра дээрэнь ошожо шалгаха, партком болон ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоо зүбшэхэ, абтаһан шиидхэбэринүүдэй, партийна суглаанууд дээрэ хэгдэһэн шүүмжэлхы ажаглалтануудай, дурадхалнуудай хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байһан тушаа коммунистнуудта мэдээсэхэ гэхэ мэтын хэмжээн абтана.

Түбхын түрүүндэ энэ талаар партиин райкомой аппарадай ябуулдаг худэлмэри тухай тогтохомни. Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада партиин райком түхэреэн жэлэй туршада бүтээхэ худэлмэрээ уридшалан түсэблэдэг болонхой. Тинхэдээ парти доторой ажабайдалай, ажахын ба культурна байгуулалтын зайлашагүй шиидхэгдэхээр болоһон гол шухала асуудалнууд хараада абтадаг гээшэ.

Ямар нэгэн асуудал пленумэй гү, али бюрогой үзэмжэдэ табихадаа, ехэл һайнаар бэлдэхэ, абтаха тогтоолой проектын шанар тушаа анхаралаа онсо табиха хэрэгтэй. Шиидхэбэри соо бэелүүлэгдэхээр хараалһан хэмжээ ябуулгые тодорхойгоор бэшэхэ, хэдыдэ хэнэй дүүргэхэ уялгатай байһаниинь тоб байса заагданхай байхадаа хиналта болон шалгалта хэхэдэ һайн байдагынь мэдээжэ ааб даа. Юрэдөө, һайнаар зохёогдоһон партийна документ хадаа хэзээдэ эмхидхэхы, эмхидхэхы ехэ хүсэтэй байдаг шуу.

Ушар нимэһээ партиин райкомой пленумэй, мүн тэрэшэлэн бюрогой заседани дээрэ зүбшэгдэхэ асуудалнуудые бэлдэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табигдана. Зүбшэгдэхэ асуудал бэлдэлгэдэ бидэ партийна эдэбхитэдые, арадай ажахын мэргэжэлтэдые олоор хабаадуулхые оролдодог байнабди. Шухала, орёо асуудалай хэлсэгдэхээр хараалагдаад байхадань, 3—5 хүнһөө тусхай бригада эмхидхэхэ ушар гарадаг. Тиимэ бүлэгые КПСС-эй райкомой бюрогой нэгэ гэшүүн толгоилдог юм.

Жэшээнь, нийтын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ талаар предприяти болон барилгын эмхи зургаануудай партийна организацинуудай ябуулдаг эмхидхэлэй худэлмэри тухай асуудал пленум дээрэ хэлсэгдэхэ болобо. Тинхэдэнь бидэ промышленна предприяти бүхэндэ комисси ябуулһан байгаабди.

Пленум дээрэ гү, али бюродо зүбшэгдэхөөр хараалагдаһан асуудал бэлдэхэеэ ошохо болоһон түлөөлэгшэдтэ КПСС-эй райкомой али нэгэн секретарь заабари үгэдэг, анхаралаа онсо хандуулха асуудалнуудыень тодорхойлдог юм. Шалгалта хэгшэд худэлмэрээ дүүргэһэн хойноо мэдээсэл бэшэдэг. Өөһэдынгөө хэһэн тобшолол тухай тэндэхи партком гү, али партбюродо мэдээсэдэг гуримтай. Асуудал бэлдэһэн хүнүүд өөһэдөө тогтоолой проект бэшэдэг. Зарим ушарта тусхай хэмжээ ябуулга хараалжа, тогтоолдо хамжуулха хэрэг гарадаг. Тэрээн соо элирхэйлэгдэһэн дутуу дундануудые усадхаха хэмжээнүүд, дүүргэхэ болзор, харюусалгата нюурнууд тодорхойгоор заагдаһан байдаг юм.

Нимэрхүүл эрилтэтэйгээр, гуримтайгаар парткомууд, партийна эхин организацинууд заседани, суглаан дээрэ зүбшэгдэхэ асуудалнуудые бэлдэдэг болонхой. Зүгөөр газар бүхэндэ энэ хэрэг мүртөө оронхой гэжэ хэлэхээр бэшэ. Энэ шухала асуудалда һожоргүйгөөр хандадаг, анхаралаа һулаар табидаг ушар дайралдахаяал һанаха.

Партийна шиидхэбэриин баталагдаһан дары 3—5 үдэрэй болзор соо тэрэниие хүсэндэнь хүргэхэ, дүүргэхэ уялгатай нюурнуудта хүргэгдэһэн байдаг юм.

Һайнаар, зүбөөр, тодорхойгоор бэшэгдэһэн тогтоол баталан абаха гээшэ хиналта, шалгалтын түрүүшынь, бүри эхин шатань болоно. Гол хэрэг хадаа абтаһан партийна шиидхэбэриин дүүргэлтые хинаха, ходо шалгажа, болзор соонь бэелүүлхэ асуудал болоно.

Абтаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтын хиналтые партиин райкомой таһагуудта даалгагдадаг гурим хаанашье тогтонхойнь мэдээжэ. Шэнэ тогтоол абаад байхадаа, таһагай худэлмэрилэгшэд энээнэй дүүргэлтые яажа бэелүүлхэ зорилго хараалһан түсэб табидаг байна. Шухала асуудалнуудаар абтаһан зарим шиидхэбэринүүдые партийна эхин организацинуудай хамтын суглаан дээрэ, парткомой заседани дээрэ зүбшэхэ, эмхидхэлэй хэмжээ ябуулга хараалха хэрэг гарадаг юм.

Тогтоол бүхэн хиналта доро абтадаг. Тэрээн соо заагдаһан хамаг зүйлнүүдэй хүсэндөө хүрөө хадань тэрэниие дүүргэлтэ болоо гэжэ тоолоод, хиналтаһаа болюулха ёһотой ааб даа. Энэ хэрэгэй нарин нягта гуримтай, үдэр бүриин анхарал доро байхын тула тогтоол бүхэндэ тусгаар карточка бэшэгдэдэг. Дүүргэлтэ болохо болзоройнь хүсэхэдэ партийна организаци КПСС-эй райкомдо тусхай мэдээсэл хүргэхэ, тэрэнииень шалгаха худэлмэри ябуулагдадаг шуу. Тэрэнэй һүүлээр энэ тогтоолые хиналта доро абаһан таһаг справка бэшэжэ, райкомой али нэгэ секретарьта баталуулдаг байна.

Бүхэсоюзна социалис мүрысөөн тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолые хэр зэргэ дүүргэжэ байһан тухай Хориин леспромхозой дирекци, парткомой тоосоо партиин райкомой бюро дээрэ 1974 оной май һарада зүбшэн хэлсэһэн байгаабди. Ушарынь хадаа энэ предприяти тэрэ үедэ бирагүй байдалтай байһан юм. Ажалшадай дунда ябуулдаг политическэ, хүмүүжүүлгын худэлмэри ехэ дутагдалтай байшоо.

Тэндэхи байдал алишье талаһаа һайнаар шалгагдаа, шэнжэлэгдээ һэн. Элирхэйлһэн дутагдалнууд, алдуунууд тушаа бюро дээрэ сэхэ хэлэжэ, тэдэниие үндэһөөрнь усадхаха арга зам зааһан байха. Бюрогой абаһан тогтоолһоо бодото тобшолол хэжэ, леспромхозой дирекци, партком худэлмэрээ һайжаруулха хэмжээнүүдые абаа бэлэй. Хүтэлбэрилхы тушаалтадта шанга эрилтэ табигдаа, мүрысөөнэй эмхидхэл һайжараа, үйлэдбэриин хэрэгтэ анхарал онсо хандуулагдаа. Бага комплексно бригадануудай худэлмэри халаан хахадай гуримда ороһон, нэгэ томодхогдоһон бригада эмхидхэгдэһэн байна. Мүн транспортна тусхай участок байгуулаа.

Иимэ эмхидхэлэй ехэ худэлмэри, хүтэлбэриин шэнэ гурим үйлэдбэриин байдалда һайнаар нүлөөлөө. Коллектив түргэн зуура гээгдэлһээ гаража, ажахынгаа жэлые муу бэшээр дүүргэжэ шадаа. Продукци худалдаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб үлүүлэн дүүргэгдэһэн байна. Продукци худалдалгань урзанданайхиһаа 405 мянган түхэригөөр ехэ болоһон зэргэтэй. Диилэнхи олон бригада, звено болон экипажууд өөһэдынгөө абаһан социалис уялгануудые амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаа.

Хориин совхозой партийна организаци өөрынгөө зэргые бэхижүүлхэ, залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа ёһоор табидаггүй ехэ дутагдалтай байһан юм. Энээнһээ уламжалан, КПСС-эй райком иимэ байдалаарнь һонирхожо, хэмжээ абаха ушартай болоо һэн. Партиин райкомой бюро дээрэ энэ асуудал үнгэрһэн жэлэй эхин багаар харагдаа. Иимэ хэмжээ ябуулгын һүүлээр энэ организациин байдал ехэ хубилалтада ороо. Нёдондо партиин зэргэдэ зургаан хүниие абаа. Коммунистнуудай эдэбхишье эли бодо дээшэлээ.

Эдэ хоёр жэшээе эндэ дурдаһан ушарни гэбэл, абтаһан шиидхэбэринүүдые хиналта дороо абажа, дүүргэлтынь хойноһоо ходо шалгажа байһанай үрэ дүн гэжэ батадхаха зорилго табигдаа гээшэ ааб даа.

Партиин райкомой пленумэй, мүн бюрогой шухала

ПАРТИЙ[illegible] АЖАБАЙ[illegible]

шухала тогтоолнууд[illegible] зэргээр дүүргэгдэжэ[illegible] тушаа коммунистнууд[illegible] болохо аргаар мэдээсэ[illegible]даг ёһон гуримшанхай[illegible]на дүүргэлтын тү[illegible] харюусалгатай хүнүүд[illegible] соо шагнадаг байнабди[illegible] нёдондо партиин ра[illegible] бюро дээрэ партийна[illegible] ажахын нилээд олон ту[illegible]рилэгшэд дүүргэлтын[illegible] тухай тоосоо һэн.

Партийна шиидхэб[illegible]дые болзор соонь д[illegible] зорилгоор, хиналта, [illegible]тын хэрэг улам һайж[illegible]хын түлөө яһала хэмж[illegible]тана, элдэб арга дүрш[illegible]рэглэгдэнэ. Парти[illegible] энэ шухала худэлмэ[illegible]лээд гуримшажа, түү[illegible] байна. Гэбэшье, парт[illegible]рим организацинуудта[illegible]тэй хубилалта болоо[illegible]гүй байһаар. Энэ дут[illegible] хаанаһаа, юунһээ үнд[illegible] байһаниинь эли ааб[illegible] Эрилтэ багадана, жур[illegible]ладана бшуу.

Тоосоото һунгалт[illegible]тийна суглаанууд дээр[illegible] асуудал хэлсэгдээ[illegible] Мүн секретарьнарай [illegible]салга алишье талаар[illegible]лээд дээшэлээ. Т[illegible] партийна тогтоо[illegible] дүүргэлтые гүйсэд [illegible] хэрэг бүри һайжарха[illegible] болоо гэжэ бэшэгэй[illegible]тэ тэмдэглэхэ болоно[illegible]

Н. ЕГОР[illegible]
КПСС-эй Х[illegible]
райкомой эмхид[illegible]
таһагые д[illegible]

БАМ

МҮНӨӨНЭЙ АГУУ БАРИЛГА

Баргажанай, Икадай хадануудай уулзалдаһан газарта Тааза гэжэ нютаг оршодог юм. Энэ нютагые хоёр тээһээнь хүреэлэн ерэһэн мүнхэ саһата орьёл үндэр мундаргануудай хүнэй сэдьхэл бодол хүлгөөн байдаг лэ. Хоёр тээһээ уулзан ерэһэн хүбшэ хадануудай, хүбүүд, басагадай гар гараа адхалсаад, хүхюу соготойгоор ёохор наада гүйсэдхэжэ байһан шэнгеэр һанагдаха юм.

Хангил шулуун хадануудай хоорондуур сэнхир долгёо салгидхан асарһан Баргажан мүрэн Тааза нютагай үргэн уужам талада гарахадаа, аали даруу боложо, Байгал тээшэ урасхалаа туудаг. Урдань энэ нютагаар ябаһан хүн зон «дэлхэйн заха хүрөөбди» гэжэ шоглон хэлсэдэг бэлэйл. Зүбшье тингэжэ хэлсэдэг байгаал даа. Энэ нютагһаа сааша хүн зон гаража үзөөгүй юм. Юуб гэхэдэ эндэһээ сааша ямаршье харгы үгы байгаа бшуу. Һайн буу зэбсэггүйгөөр эндэхи ой тайга соогуур ябахань бүришье аюултай һэн.

Хүбшэ тайгын эзэн баргахи, шэлүүһэн, шоно, шандаган эндэ ехэ олон бэлэй. Нишэ ангуушад хаа-яахана харагдаха. Тиихэдээшье гансал хэрмэ, булга, шандага баридаг һэн. Үнгэрһэн жэлэй хабарһаа Хурамхаанай аймагай Тааза нютаг тухай ехэ хөөрэлдөөн гарадаг болобо. Республикын газетэнүүдэй хуудаһануудта, элдэб суглаанууд дээрэшье Тааза нютаг дурдагдажа, олоной анхарал татажа эхилээ бэлэй. Мүнөө Тааза нютаг ород, украин, белорус, латыш, татар хэлэн дээрэ дурдагдадаг болоо. Оронойнмай олохон области, хизаарнуудһаа нишэ бэшэг, телеграмманууд ерэнэ. Зүүн-Сибириин түмэр замай Таловка станцида «Таазы-БАМ» гэһэн адресаар элдэбын ашаан, оньһон техникэ бууна. КРАЗ, МАЗ, Урал түхэлэй машинанууд үдэр һүниие илгангүйгөөр Тааза тээшэ ашаа шэрэнхэй гүйлдэнэ.

Таазын үргэн талада Баргажан мүрэнтэй уулзалдаһан

ХАБСАГАЙ ШУЛУУН ХАДАНУУДАЙ ДУНДУУР

1. БАРИЛГАШАДАЙ ҺУУРИНДА

Улан голой эрьедэ нэгэдэхи километр гэһэн тэмдэг табигданхай. Таловка станциһаа энэ гадаһанда хүрэтэр 460 километр болодог. Эндэһээ Хойто-Байгалай аймагай Уоян һуурин хүрэтэр 220 километр утатай автомобильна харгы татагдажа эхилэнхэй.

— Эндэһээ Байгал-Амарай түмэр замай барилга эхилнэ. Үнгэрһэн жэлэй май һарада 11-дэхи тоннельнэ отрядай 1-дэхи участогой худэлмэришэд иишэ ерэжэ, хада уулануудай хаяагаар нарһан, шэнэһэн модо отолжо, Уоян тээшэ харгы гаргажа эхилээ һэн. Мүнөө энэ участогай худэлмэришэд Кумора хүрөөд байна. Үнгэрһэн жэлэй сентябрь һараһаа шэнэ харгы дээрэ шорой адхагдажа эхилээ. «Запбамстроймеханизаци» трестын 138-дахи, 139-дэхи, 140-дэхи оньһожоруулагдамал колоннонуудай худэлмэришэд һайнаар худэлнэ. Урдаа табигдаһан зорилгоёо бэелүүлжэ шадана, — гэжэ барилга-хабсаралгын 572-дохи поездын хоёрдохи участогай начальник Георгий Васильевич Крушинский хөөрэжэ байгаа һэн.

Энэ участогай худэлмэришэд Улан голой эрьедэ байрын хорёод гэрһээ бүридэһэн бүхэли посёлок барижа үрдибэ. 60 хүнэй нэгэ зэргэ һууха эдеэлхэ столово, эдеэ хоолой зүйлнүүдые, хубсаһа хунар наймаалха магазин һаяшаг ашаглалгада тушаагдаа. Эдэ гэрнүүд халуун ууралаар дулаасуулагдана. Эндэ 100 худэлмэришэдэй байха хамтын байра баригдажа эхилэнхэй.

— Байгша оной март һара соо хамтын байрын барилга дүүргэжэ, ашаглалгада тушааха даабаритайбди. Гэрэнээ бэелүүлхэшье байхабди, — гэжэ барилгашадай бригадир Василий Сергеевич Новолодский хэлэнэ. Барилга-хабсаралгын 572-дохи поездын барилгашадай эндэ хэхэ юумэн тон ехэ. Эдэнэр байрын гэрнүүдые барина. Таазаһаа Уоян хүрэтэр татагдажа байгаа харгы дээрэ тоогүй олон гол горхонууд дайралдана.

Барилга-хабсаралгын 572-дохи поездын худэлмэришэдэй урда нилээд олон бэрхэшээлнүүд дайралдадаг. Мүнөө худэлмэришэд брезент майхангууд соо байрлана. Досоо талаһаань тусгаар хабтагайнуудаар дулаалханхай. Хюрөөдэмэл хабтагайнуудаар поол табинхай. Шэрэм пеэшэеэ түлихэдэнь яһала дулаан болоно. Гэбэшье хэдэхэн часай үнгэрхэдэ гэр соонь дахяад хүйтэн болошоно. Һүниндөө бодожо гал түлинэд. Шэнгэн түлишэ дуталдана. 572-дохи поездын худэлмэришэд энэ бүхы бэрхэшээлнүүдые зоримгойгоор дабана. Эдэнэр эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа, үдэр бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэхын тула оролдоно. Богонихон болзор соо байрын гэрнүүдые Улан голой эрьедэ бараа. Эдэ гэрнүүд нарһан, шэнэһэн модоор баригдаа бэшэ. Хабтагай модоор хабсаргагдаһан эдэ гэрнүүд соо яһала дулаан. Эдэнэр электростанцитай, банитай болоһон байха юм. Худэлмэришэд бэеэ угаажа, зохидоор амарна. Энэ поездын хоёрдохи участогай худэлмэришэд үнгэрһэн жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 120 мянган түхэригэй барилга хэһэн юм. Байгша оной февралиин түсэбһөө гадуур 9 мянган түхэригэй барилга хэгдээ.

— Хүүргэнүүдые баридаг участогаймнай худэлмэришэд илангаяа һайн үрэ дүн туйлана. Шэнээр баригдаһан харгыгаар ябахадаа, худэлмэришэдтэймнай уулзажа хөөрэлдэхэт, хэһэн ажалыень харахадаа, хэр зэргэ худэлжэ байдагыень тухайлхат, — гэжэ Г. В. Крушинский хэлэн байгаа һэн. «Запбамстроймеханизаци» трестын оньһожоруулагдамал колоннонуудай, барилга-хабсаралгын 572-дохи поездын, газар тэнэлдэг 88-дахи поездын худэлмэришэд тон ехэ ажал хэһэн, хэхэшье байна.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) барилга хабсаралгын 572-дохи поездын хоёрдохи участогай начальник Г. В. Крушинский, поездын главна инженер Б. Д. Фёдоров; Уоян ошохо вертолёдто барилгын материал ашагдана.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

Юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы дүрбэдэхи жэлдэ худөө ажахын худэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ хам оролсоһон манай трестын харьяата совхозуудай худэлмэрилэгшэд зарим тэды амжалта туйлаа һэн. Нёдондо совхозуудаймнай малшад, хонишод мяха, һү, нооһо абалгаяа 1973 онойхиһоо 8—18 процентээр дээшэлүүлһэн юм. Мүн адууһа малай тоо толгой энэ хугасаа соо нилээд олошороо. Жэшээлбэл, үхэрэй тоо 3 процентээр, тэрэ тоодо үнеэд — 4, хонид — 2, адуун — 0,5 процентээр нэмэһэн байна. Энэ хадаа гол түлэб адууһа малай үхэл гарзые эрид хорооһоной, эхэ мал бүриһөө олон түл абаһанай ашаар туйлагдаба гэхэ гү, али 1973 онойхитой сасуулхада, нёдондо 1109 тугал, 10.039 хурьган олоор түлжүүлэгдэбэ.

Тодорхойлхы дүрбэдэхи жэлэй туршада 100 эхэ мал бүриһөө олон тугал, хурьган абтаһан, хонин бүхэнһөө дунда зэргээр 400 грамм нооһон ехээр хайшалагдаһан, үнеэн бүриһөө 122 килограмм һүн ехэ һаагдаа. Энэ хадаа бүхы трестын ажахынуудай гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые тушааха түсэбөө амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэнь горитой нүлөө үзүүлһэн байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай харьяата совхозуудай худэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд ажалаа һайнаар эмхидхэжэ, ушарһан дутагдалнуудаа дары усадхана. Мүн худэлмэридөө шэнэ түрүү онол аргануудые үргэнөөр нэбтэрүүлжэ, дүй дүршэлөө халан абалсана гээшэ. Тусхайлан хэлэбэл, Хориин аймагай Дээдэ-Тайлсын, Хурбын, Хэжэнгын, Зэдын аймагай Оёорой. Ториин совхозууд һүүлэй жэлнүүдтэ хонин үсхэбэрилхэ гол һалбарияа улам урагшатайгаар хүгжөөнэ. Тэрэшэлэн республика дотор суурда гараһан Борьёогой, Загаһатын, «Октябрьский», Сэлэнгын совхозууд энэ талаар баһал амжалтатай.

Дээрэ нэрлэгдэһэн Дээдэ-Тайлсын, Хэжэнгын совхозууд эхэ хонидойнгоо һүрэгые һайн үүлтэрэй шэлэгдэмэл зуһагуудаар шэнэлхэ талаар Загаһатын, Борьёогой, Сэлэнгын совхозуудай арга түрүүшынхеэ хэрэглэжэ, иимэ амжалта туйлаба бшуу. Игэжэ эхэ хонидойнгоо һүрэгүүдые шэнэлһэндээ гансашье ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлээ бэшэ, мүн үхэл гарзыень нилээд хороогоо. Тиихэдэ эдэ совхозуудта түрүү хонишодшье жэл бүри олошоржо захалба. Хэрбээ 1974 онһоо урдань Дээдэ-Тайлсын совхоздо эхэ хонин бүриһөө хурьга түлжүүлхэ аргагүй гэжэ сэхэ хэлсэдэг байһан һаа, нёдондо ахалагша хонишон, дүй дүршэлтэй Петр Осипович Филипповэй даадаг отарада 502 эхэ хониноо 502 хурьган түлжүүлэгдэжэ, хурьган бүхэнэйнь шэгнүүр эхэһээ һалгаагдахадаа 22 килограмм 200 граммда хүргэгдэһэн байна.

Тус совхозой хонишод нёдондо жэлһээ эхилжэ эхэ хонидоо хусаһаа һая абтаһан үрөөр үрэжүүлжэ захалһан юм. Мүн абтаһан хурьгадтаа витаминтай ногооной гурил, минеральна дабһатай брикедүүдые эдюулхын тула хүсэд хүрэхөөр бэлэдхэжэ, нөөсэлһэн байна.

Тэрэшэлэн тодорхойлхы дүрбэдэхи жэлһээ эхилжэ гүрэндэ тушаагдаха хонидоо шахан таргалуулжа туршаһаниинь яһала һайн үрэ дүнгүүдые харуулһан байна. Саашадаашье энэ ажахы гүрэндэ тушаагдаха хонидоо заабол шахан таргалуулха зорилго урдаа хараалба.

Түрүү онол аргануудые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, дүй дүршэлөө халан абаха талаар ехэ ажал урда мэтэ ябуулагдаһан зандаа. Һаяхан Зэдын аймагай суута хонишод, Социалис Ажалай Геройнууд Г-С. Цыремпилова, Г. Рабдаев болон дүршэл ехэтэй Д. Свистунов гэгшэд Хэжэнгын аймаг ошожо, эхэ хонидой отарануудые харууһалдаг хонишодтой уулзаһан, дүй дүршэл тухайгаа хөөрэлдэһэн байна. Мүн ажахы хоорондын нүхэд ёһоной шалгалта мүнөө аймаг бүхэндэ эмхидхэгдэдэг болоо.

Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ хони үсхэбэрилхэ гол һалбарияа улам хүгжөөхын, мүн ашаг шэмыень бүри дээшэлүүлхын тула нэн түрүүлэн үбһэ тэжээл хүсэд хүрэхөөр бэлэдхэжэ абаха, һүрэгөө заабол һайн үүлтэрэй шэлэгдэмэл зуһагуудаар шэнэлхэ гэхэ гү, али бүхыдөө 220 мянган эхэ хонитой байбал, адагынь 38—40 мянган зуһаг түллүүлжэ, эхэ хонин болгохо хүсэлтэйбди.

Хоёрдохёор, эхэ хо[illegible] бүхыдэнь искусственна [illegible]гаар, тон богони бол[illegible] 35—40 хоногой ту[illegible] үрэжүүлхэ, искусст[illegible] үрэжүүлгын пунктнууд[illegible] модхохо, үрэжүүлгэ хэ[illegible] хусаһаа һая абтаһан үр[illegible]рэглэхэ бологдоно. [illegible] трестымнай совхозуудта[illegible] нидоо тон богони бол[illegible] үрэжүүлдэг хонишод [illegible] олошоронхой. Жэшээ[illegible] Анаагай совхозой ахал[illegible] хонишон Галина До[illegible] энэ халуун хаһаяа оро[illegible] 30—35 үдэрэй турша[illegible] хитэйгээр үнгэргэдэг за[illegible]тай.

Гурбадахяар, гүрэндэ [illegible]шаагдаха хонидоо шахан [illegible] галуулха, отара бүхэн[illegible] гэдэ олон жэлэй һайн[illegible] лагдаһан бэлшээри бай[illegible]ха, энээнэй ашаар хон[illegible] илангаяа эхэ хонидоо т[illegible] вуура таргалуулха бай[illegible] Ушарынь хадаа тарган [illegible]дой ашаг үрэ хэзээ[illegible] дээгүүр байдаг гэшэ.

Нёдондо республика[illegible]най бүхыдөө 246 хони[illegible] бригада зуутанай тоо[illegible]раһан байна. Тэдэнэй [illegible]ниинь манай трестын [illegible]та совхозуудай ахал[illegible] хонишод һэн.

Трестын мэдэлэй совх[illegible]дай худэлмэрилэгшэд, м[illegible]жэлтэд, хүтэлбэрилэ[illegible] даалгагдаһан ажалдаа [illegible] онол аргануудые үр[illegible] нэбтэрүүлжэ, адууһа ма[illegible]гаа ашаг шэмые эрид д[illegible]лүүлһэнэй ашаар байг[illegible]до гүрэндэ бүхыдөө [illegible] центнер мяха, 160.050 [illegible]нер һү, 18250 центн[illegible]ho тушааха түсэбтэй. [illegible] 1976 оной эхиндэ [illegible] үхэртэй, тэрэ тоодо [illegible] үнеэтэй, 495386 хо[illegible] 7.358 адуутай байхаар [illegible]лагданхай. Тэрэшэлэн [illegible]дэ мяха тушааха да[illegible] сүм бэелүүлхын тула 12[illegible]ган үхэр, 120 [illegible] хони һайн бэлшээридэ [illegible]һанай удаа тусхай [illegible]рада байлгажа, шахан [illegible]луулха байнабди. [illegible] трестын ажахы бүхэнд[illegible] шахан таргалуулгада бэ[illegible] худэлмэри түлэг д[illegible] ябуулагдана.

Мүн һүүлэй мэд[illegible] трестымнай харьяата [illegible]зуудта түл абалгашье [illegible] урагшатай. Эдэ үдэр[illegible] бүхыдөө 82751 хурьга[illegible]таад, түлжүүлэгдэжэ [illegible]кай.

Х. ДОРЖ[illegible]
хони үсхэбэри[illegible]
совхозуудай Бурж[illegible]
трестын аха[illegible]
зоотех[illegible]

СЭЛЭНГЫН АЙМАГТА

ХАБАРАЙ ТАРИЛГАДА ОНСО АНХАРАЛ

Аймагай колхоз, совхозуудай мелиораторнууд, агрономууд, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэдэй зүблөөн-семинар Гусиноозерск хотодо һаяхан болобо. Аймаг доторой хабарай тарилгын худэлмэриие материально-техническэ талааарнь хангаха, хабарай тарилгада бэлэдхэлые хурдадхаха асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Аймгүйсэдкомой худөө ажахын управлениин ахамад мэргэжэлтэд А. А. Тайнов, П. Ф. Еронов, Г. И. Казьмин гэгшэд хабарай тарилгада оньһото техникын ямараар бэлдэгдэжэ байһан тухай мэдээсээ. Ажахын мэргэжэлтэд оньһото техникэеэ саг болзортонь, һайн шанартайгаар хабарай тарилгада бэлдэхэ тушаа ямар ажал хэгдэжэ байһыень элидхээ.

Семинар-зүблөөндэ хабаадагшад агрономическа эрдэмэй һүүлшын туйлалтанууд тухай лекци шагнаа.

ЗАЛУУ КОММУНИСТНУУДАЙ АМЖАЛТА

Нэгэ бүлын коммунистнууд Цырен-Доржи Шиндаков, тэрэнэй хани нүхэр Софья Банзаракцаевна үнгэрэгшэ жэлдэ 100 хонин бүриһөө 114 хурьга абаһан, хонин бүриһөө 4,05 килограмм нооһо хайшалһан юм. Шиндаковтоной харууһалдаг отара нэгэ жэлэй турша соо Сэлэнгын совхозой ажахыда 33 мянган түхэригэй олзо доход оруулаа.

Мүнөө залуу хонишод зали забдагүй ажаллана, сүүдхэдэ 25—30 хурьга абана. Тэдэнэй энэ жэлэй уялга: 100-һаа 120 хурьга, хонин бүриһөө 4 килограмм нооһо хайшалха.

Һаяхан Софья Банзаракцаевна «1974 оной социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн хүндэтэ тэмдэгээр шагнагдаа.

ҺОНИРХОЛТОЙ ЛЕКЦИ

Колхоз, совхозуудта, һургуулинууд болон предприятинуудта Илалтын 30 жэлэй һайндэртэ бэлдэлгэ үргэн далайсатайгаар ябуулагдажа байна. «Знание» бүлгэмэй лекторнууд энэ хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулнад. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай түүхэ тухай, К[illegible] XXIV съездын хараал[illegible] найрамдалай Програм[illegible] дото дээрэнь бэелүү[illegible] олон лекци уншагдаа. [illegible]ние» бүлгэмэй эдэбхитэ[illegible] шууд — багшанар Б. [illegible]наев, Эсэгэ ороноо хам[illegible] Агуу ехэ дайнда хаба[illegible] — багшанар Д. Очиров, [illegible]винов, райвоенком А. [illegible] болон бусад Илалтын 30 [illegible]лэй ойдо зорюулһан [illegible]холтой лекци уншаба.

ТАРГАН МЯХАН ТУША[illegible]

Ленинэй нэрэмжэтэ [illegible] мяха тушааха нэгэдэхи [illegible] талайнгаа түсэбые [illegible] дүүргэбэ. Түсэбөөр хар[illegible]даһанай ёһоор 400 цент[illegible] орондо 450 центнер [illegible] шанартай мяхан гүрэнд[illegible]шаагдаа.

Р. БАЛДАН[illegible]

ДАЙСАНАА ДАРААД БУСААРАЙ

Республикымнай хүсэтэ ин[…]триин эршэтэ алхамые […]дэhэн томо заводуудай […] — ЛВРЗ-гэй hаял «хүл […]» гаража байха үедэ, […] ороноо хамгаалгын […]үехэ дайн эхилээ бэлэй. […]ноймнай бүхы предприяти[…]дэтэл адляар, Улаан-Үдын […]-гэй коллектив «бүхы […] фронтдо, бүхы юумэеэ […]латада зорюулая!» гэhэн […] доро ажаллажа эхилээ. […] ороноо хамгаалхаяа мордо[…] эсэгэ, аханарайнгаа ажа[…] эхэнэрнүүд, үхибүүд ээм […] даажа абаа бэлэй.

[…]ровоз-вагон бүтээлгын […] ЛВРЗ) заводой эхэнэр[…]д, дайнай түрүүшын үдэр[…]hээ эхилжэ, харата муу[…] дайсанние совет оронойн […] газар дээрэhээ намнан гар[…]ын түлөө бүхы хүсэ шада[…], мэргэжэл шадабаряа эл[…] ажаллаhан байна.

[…] эзэнние гэршэлхын тула […] хэдэн үлхөө жэшээнүү[…] абажа харуулая. Паровоз […]лгын цехэй хүдэлмэри[…] эхэнэрнүүд 1941 оной […] 13-най амаралтын […] ажалай үдэр гэжэ со[…]коё гэжэ бүхы заводой хү[…]эришэдтэ хандаhан бай[…] Тиихэдэнь гэрэй эзэн […]рнүүд М. Мацкевич, М. […]онина, Е. Умяхина, Н. […]мова, А. Десяткова, Т. Ра[…], У. Нечаева болон бусад […]ойнгоо «Буряадай гигант» […] газетэдэ иигэжэ бэшэhэн […]: «Манай орон хүшэр […] байдалда оробо. Бидэ, […] заводой хүдэлмэришэдэй […], фашис нохосуудые […] ядажа байhан дээрэhээ, […] эрэлхэг зоригтой сэрэг[…] туhалхын тула бүхы […] шадалаа, мэргэжэл шада[…] зорюулхаар бэлэмди. […] 13-най амаралтын […] ажаллаха гэhэн уряае […]унаар дэмжэнэбди. Манай […] гэрэй эзэн эхэнэр[…]дтэ мүн лэ иимэ уряатай[…] хандаанабди».

[…]эсэгэ ороноо хамгаалгын […] үедэ үйлэдбэрилэгдэ[…] килограмм продукци, тү[…] булад, заhабарилагдаhан […] бүхэн үнэтэй сэнтэй бай[…]. Ушар тиимэhээ, заводой […]рнүүд түсэбөө үлүүлэн […]хын түлөө эсэшэ суса[…]гөөр ажалладаг hэн.

[…]водой инструментальна […] хүдэлмэришэд 1941 […] гурбадахи кварталай тү[…]дые холо үлүүлэн дүүр[…] байгаа. Жэшээлхэдэ, […]ровщик И. Пенькова тү[…] 392 процент, Д. Санда[…] — 250, токарь С. Панко[…] — 280, токарь Ф. Семено[…] — 260 процент дүүргэhэн […]. Тиихэдэ стахановка […] Гончарова үдэр бүри […] нормо, Дэжид Чимитова […] бүри хоёр нормо дүүргэ[…]hэн. Заводой эхэнэрнүүд […] ошоhон эрэшүүлые […]. заводой үйлэдбэриие […]хогүйн тула эдэбхитэй[…] оролсоhон байна.

[…]водой түсэблэлгын таhа[…] экономистнууд Корепано[…], Шестакова гэгшэд үйлэдбэриин мэргэжэлтэй болохын түлөө тэмсэе гэhэн hайн hайхан үүсхэл гаргаа бэлэй. Тэдэнэй үүсхэлые заводой бүхы эхэнэрнүүд халуунаар дэмжээ hэн. 1941 оной июлиин 1-hээ июлиин 21 болотор 32 эхэнэр үйлэдбэриhээ hамшангүйгөөр үдэшэндөө hурадаг, хоёрдохи мэргэжэлээ шудалдаг болоhон байна. Июлиин 1-hээ июлиин 13 болотор 276 гэрэй эзэн эхэнэр станок дээрэ ажаллахаяа мэдүүлгэ асарhан юм.

Улаан-Үдын паровоз-вагон бүтээлгын заводой эхэнэрнүүд дайнай түрүүшын үдэрнүүдhээ ажалай фронтдо жагсахаhаа гадна, дайнда эльгээхэ тухай мэдүүлгэнүүдые баридаг байба. Жэшээлхэдэ, заводто ажалладаг Героглядай бүлэ — эхэ, эсэгэ, хүбүүнтэеэ хамта фронтдо ошохоор шиидэhэн тухайгаа мэдүүлээ бэлэй. Тэдэнэр иигэжэ бэшэhэн юм: «Германиин фашизмтай тэмсэхымнай түлөө фронтдо эльгээгыт. Үнэн сэхэ хэрэгэй түлөө ами бэеэшье хайрлахагүйбди гэжэ парти болон правительствые найдуулнабди».

Заводой хүдэлмэришэд байhан А. И. Бармянцева, Э. Е. Сахаровская, А. Г. Соколовская, Г. А. Суздалева, Л. Н. Черняева болон бусад заводто ажаллажа байhанаа фронтдо ошоод, «дайсанаа даража, даагаяа hүүлдэжэ» бусаhан түүхэтэй юм. Жэшээлхэдэ, Александра Иосифовна Бармянцева 1933 ондо заводто ажаллажа эхилээ юм. Өөрынгөө дураар фронтдо ошожо, Сталинград шадархи дайнда хабаадалсаа. Немецүүдэй урдаhаа эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэhыень «Сталинградые хамгаалалсаhанай түлөө», «Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда илалта туйлаhанай түлөө» болон бусад медальнууд гэршэлнэ.

— Дайсанаа даража ерээрэй гэжэ хани басагадни намайгаа үдэшөө hэн, — гэжэ Александра Иосифовна хөөрэнэ.

Мүнөө тэрэ пенсидэ гарабашье, түрэл заводойнгоо дизельнэ цехтэ эрхимээр ажаллаhаар.

Тэрэшэлэн Анастасия Георгиевна Соколовская Улаан-Үдын паровоз-вагон бүтээлгын заводто медсестрагай мэргэжэлтэй боложо, дайнда ошоhон юм. Тэрэ санитарна батальондо алба хээ. Мүнөө заводой үхибүүдэй саадай хүмүүжүүлэгшээр ажаллана.

Дайнай үедэ заводой коллектив эрэлхэг зоригтойгоор ажаллажа, ороной обороно-до ехэ хубитаяа оруулалсаhанайнгаа түлөө 1943 оной август hарада СССР-эй Оборонын Гүрэнэй Комитедэй дамжуулгын Улаан тугта хүртэhэн юм. Бүхы совет хүнүүдтэл адляар, Улаан-Үдын ПВЗ-гэй эхэнэрнүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай жэлнүүдтэ Совет ороной агуу илалтые шэрээлсэhэн байна.

С. ОЧИРОВ.

АРАДАЙ МҮНХЭ ДУРАСХААЛ XXX

СЭРЭГШЭ ЯБАҺАН НҮХЭРНАЙ

Урдань олохон жэлдэ «Буряад үнэн» газетын тусхай корреспондент ябаhан Будажап Мункуевич Дымбрыловые таниха, мэдэхэ хүнүүд яhала олон байха. Энэ нүхэрнай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда богонихоншье саг соо hаа, түлэг хатуу 1942 ондо эдэбхитэйгээр хабаадалсаhан юм.

Б. М. Дымбрылов дайшалхы замаа нэн түрүүн Сибиринн 399-дэхи стрелково дивизидэ Мюллерово хотын дэргэдэ эхилhэн байна. Һүүлээрнь Дон мүрэнэй саана Калач городой оршондо шанга тулалдаанда хабаадалсаа.

— Манай «Катюшын» буудахые харахада, сэдьхэлдэ тон ехэ омогорхол, зориг түрэгшэ hэн. Фашистнууд бүхы техникэтэеэ түймэртэ шатагша бэлэй, — гэжэ Будажап Мункуевич hанан-hанан хөөрэгшэ hэн.

Саашань тэрэ иигэжэ хөөрэгшэ бэлэй:

— Тэрэ үедэ би хэдэн нүхэдтэеэ Доной нэгэ багахан олтирог дээрэ байгааб. Тэндэhээ грузин Коридзе, Эрхүүгэй областиин Залари станциин ород Миронов, би гурбан Дон мүрэниие тамаржа зүүн бэедэнь гараhан байгаабди. Немецүүд Сталинградта добтолхын тула тон ехэ хүсэ хаяжа, манай частьнуудые түрижэ эхилхэдэнь, командирнууднай иигэжэ уряалаа hэн: **«Сэрэгшэд! Арадамнай — Сталинград, Волго мүрэн! Таанадые бүхы совет арад хаража, илахые хүлеэжэ байна! Нэгэшье алхам гэдэргээ бү сухария!..»** Бидэ иимэ уряада харюусан, эрид шангаар тулалдаабди...

Тэд Будажап Мункуевич 1942 оной сентябриин 3-да «Красный Октябрь» гэжэ тракторна заводой хажууда немецүүдэй «психическэ» добтолгын үедэ хүлөө хүндөөр шархатажа, байлдаанhаа гараhан байгаа. Удаахан аргалуулаад, сэрэгhээ табигдажа, нютагаа ерэhэн юм.

Б. М. Дымбрылов 1948 онhоо хойшо хӧдо Мухар-Шэбэрэйнгээ «Знамя Ленина» колхоздоо хүдэлөө. Тэд бэе муутай байгаад, 1968 ондо наhа бараа hэн.

Будажап аялдар хүхюун зантай, хани нүхэдтөө хүндэтэй, хүдэлмэридөөшье эдэбхитэй, хүдөө бэшэгшэ байгаа.

Мэдэхэ таниха нүхэдынь Будажап Мункуевичые дурдажал, hанажал ябадагбди.

Б. ЦЫРЕНОВ,
багша, хүдөө бэшэгшэ.

Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын мүрысөөн

МҮРЫСӨӨНЭЙ ҺҮҮЛШЫН ҮДЭР

Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын дээдэ hургуулинуудай студентнүүдэй «Буревестник» бүлгэмэй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн уржа үдэшэлэн дүүрэбэ. Түрүүшын хоёр үдэрэй туршада үргэлжэлhэн наадanaй дүн хаража үзэхэдэ, эндэ Эрхүүгэй областиин, Красноярска хизаарай, Буряадай АССР-эй командануд бусадтаа орходоо hайн бэлэдхэлтэй байба гэжэ нэн түрүүлэн тэмдэглэе. Зүгөөр hонирхолтой энэ наадан үнөө дүүрээдүй. Түгэсхэлэй наадан Калинин хотодо байгша оной сентябрь hарада үнгэргэгдэхөөр хараалагданхай.

Тиибэ ябашье hаа, 51, 54, 57, 60, 67, 71 килограмм шэгнүүртэй боксёрнуудай дунда хахад финальна наадан үнгэргэгдэбэ. Дурсагдагша шэгнүүртэн соохоо түрүүшын хоёр hуури эзэлhэн боксёрнууд түгэсхэлэй уулзалгада — Калинин хотодо үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ хабаадаха юм. Дээрэ хэлэгдэhэн шэгнүүртэн соохоо манай республикын институдуудта hуралсажа ябаhан студентнүүд Зоригто Раднаев, Цэдэн Жамбалов, Владимир Фёдоров, Олег Тонкопрядченко, Виктор Агафонов, Эрхүүгэй областьhоо Сергей Подлесных, Алексей Лазарев, Пётр Нефедьев, Красноярска хизаарhаа Виктор Истягин, Омско областьhоо Виктор Уткин, Геннадий Пименев, Виталий Мальцев, Владимир Висман, Новосибирскэ областьhоо Валерий Буянтуев, Кемеровскэ областьhоо Владимир Ермолаев гэгшэд шалгаржа, бусад зононуудай боксёрнуудтай «Буревестник» бүлгэмэй Центральна Соведэй чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө наадаха эрхэдэ хүртэбэ.

Эдэнэрэй дундаhаа Зүүн Сибириин технологическа институдай студент, спортын мастерта кандидат Цэдэн Жамбалов тухай хэдэн үгэ хэлэлтэй. Һаял 21 наhаяа гүйсэжэ ябаhан энэ залуу боксер саашадаа наадanaй техникэ шадажа шудалаа hаа, нимэ шэгнүүртэй спортсмендэ мүхөөгөө абтахагүй байха. Юуб гэхэдэ, урда үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэhэн наадanда Хабаровскhаа ерэhэн спортын мастерта кандидадууд Александр Ли, Игорь Максимов гэгшэдые нокдаунда оруулжа байгаад, шүүжэ гараhан юм. Харин түгэсхэлэй — хахад финальна уулзалга дээрэ Кемеровэhээ ерэhэн мастерта кандидадые очкогоороо диилэжэ, түгэсхэлэй наадanда хабаадалсаха болоhониинь hайшаалтай.

Эгээн түрүүлэн заахан шэгнүүртэн — Красноярскын Сергей Малышев (1-дэхи разряд) Хабаровскhаа ерэhэн мастерта кандидат Анатолий Гоигорьевтой наадахаар гаража ерэнэ. Эндэ Сергей нүгөөдэдөө орходоо шадамар бэрхэ, hайн бэлэдхэлтэй байжа, зонын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Харин 48—51 килограмм шэгнүүртэй манай боксёр Виктор Бадмаев (нэгэдэхи разряд) Эрхүүhээ ерэhэн мастерта кандидат Владимир Ли гэгшэтэй шадамар бэрхээр наадабашье, хоёрдохи hуури эзэлхэ баатай болоо.

Эрхүүгэй боксёр Геннадий Михалкин Красноярскын Владимир Филипповтэй наадахадаа, баhал hайн бэлэдхэлтэй, шадамар бэрхэ боксёр байhанаа харуулаа. Геннадий мүнөө hаял 18-тай, зонын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Наадан бүхэнөө сэбэрээр, гоё hайханаар үнгэргэдэгөөрөө мэдээжэ болоhон манай боксёр — спортын мастерта кандидат Геннадий Плюснин Владивостогhоо ерэhэн спортын мастер Пётр Ослоповые торгоонгүй шүүжэ гараа.

Удаадахи — 75—81 килограммай шэгнүүртэн нэгэдэхи разрядтай манай Юрий Пинтаев Красноярскын Владимир Чурбановта (мастерта кандидат) яаха аргагүй шүүгдэхэ байшоо.

Энээгээр Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын түрүү hуури эзэлхын түлөө эхилhэн наадан дүүрэжэ, эрхимлэгшэдтэ эмхидхэлэй комитедэй болон Улаан-Үдэ хотын эмхи зургаануудай, спортын бүлгэмүүдэй шан, бэлэг, грамотанууд барюулагдаhан байна.

Мүрысөөндэ хабаадалсаhан боксёрнуудай наада хаража үзэхэдэ, Буряадай АССР-эй команда соохоо Геннадий Плюснин hайн бэлэдхэлтэй байба. Тиихэдэ Владимир Фёдоров урда жэлнүүдэйхидэ орходоо яhала ургаа, хүмүүжээ, наадanай hайн техникэтэй болоо. Россиин Федерациин «Буревестник» бүлгэмэй Центральна Соведэй түгэсхэлэй наадanда түрүүшын хоёр hуури эзэлhэн боксёрто СССР-эй спортын мастерай нэрэ зэргэ олгогдохоор хараалагданхай. Тиимэhээ Буряадай АССР-эй хэдэн боксёрнууд энэ хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхэл байха.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Зонын чемпион болоhон Владимир Чурбановта грамота барюулагдажа байна. 2. Олег Тонкопрядченко шүүгээд байхадаа. 3. Геннадий Плюснин (зүүн гарhаа).

В. ГАУЧЕНОВЭЙ фото.

ТУҺАТАЙ СЕМИНАР

Захааминай аймагай Соведэй гүйсэдком сомоной, сельскэ, поселково Соведүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрэй болон секретарьнуудай семинар үнгэргэбэ. Семинарта хабаадагшад «Нютагай Соведүүдэй эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэри hайжаруулха хэмжээ ябуулганууд» гэлэч аймсоведэй гүйсэдкомой секретарь Т. Ц. Жигжитовагай, «Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй түсэб, уялгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэ нютагай Соведүүдэй зорилгонууд» гэhэн аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ К. М. Шурыгинай элидхэлнүүдые шагнан хэлсэбэд.

Ажал хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай городой Соведэй промышленность болон транспортын талаар саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэ П. Б. Добровенский, Енгоргойн сомоной Соведэй хүдөө ажахын талаар саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэ И. М. Балданов, Санагын сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ С. Х. Санжитов гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Б. ОЧИРОВ.

Хилын саанаhаа

• телефон • телеграф • радио

КОПЕНГАГЕН

ХАРИЛСАА ХОЛБООГОО ХҮГЖӨӨХЭ

ТАСС

Даниин эрдэм-шэнжэлэл[…] эмхи зургаанууд, про[…]шленна фирмэнүүд Совет[…] Союзтай экономическа, […]-техническэ харилсаа […]боогоо хүгжөөхые хүсэнэ […] экономическа ба научно[…]ническэ харилсаанай та[…] совет-даниин правительствануud хоорондын ко[…] Даниин талын түрүүлэгшэ. Даниин Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын генеральна директор Оге Ломмер ТАСС-ай корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө хэлээ.

Совет эрдэм, наукын үргэнөөр хүгжэжэ байhые харааада абан, Даниин предприятинууд удаан болзорой хэлсээнүүдые баталхаар хараална.

Экономикын, эрдэм, техникын асуудалнуудаар харилсаа холбоогоо хүгжөөхэ шухала гэжэ О. Ломмер тэмдэглэбэ. Энэнь бии байгаа арга нөөсэнүүдые аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэhээ гадна, манай хоёр ороной хоорондохи харилсаае улам бэхижүүлхэ байна.

КАИР

КАИРАЙ ЯАРМАГ НЭЭГДЭБЭ

ТАСС

[…]иртахи промышленна […] хүдөө ажахын уласхоо[…]ын наймадахи яармаг […] Египедэй Араб Республикын гадаадын худалдаа […]маанай министр Фатхи […]-Матбули нээбэ. Дэлхэйн […] ороной 52 компани бүтээн […]аhан продукцияа энэ яармагта табиhан байна.

[…] Египедэй Араб Республика элдэб зүйлэй эгээл олон продукци эндэ табяа. Һүүлэй жэлнүүдтэ национальна экономикын элдэб hалбаринуудые хүгжөөхэ талаар туйлагдаhан амжалтанууд тухай эндэ дэлгэрэнгыгээр хөөрэгдэнэ. Египедэй промышленна, барилгын, хүдөө ажахын 200 эмхи продукцияа табижа харуулна.

Советскэ Союз ба бусад социалис оронууд элдэб зүйлэй эд бараа, эдлэл хэрэгсэлнүүдые Каирай яармагта табиhан байна. Тэмдэглэлэй дэбтэртэ хэгдэhэн түрүүшын бэшэгүүд совет павильоной алдар солотой байhые элирхэйлнэ. Гэгээрэлэй, соёл культурын, искусствын талаар Соведүүдэй ороной туйлаhан амжалтануудые, совет промышленна продукциие үндэрөөр сэгнэнэ.

ТОКИО

Япон таряашадай тэмсэл

ТАСС

Япон ажалшадай хабарай тэмсэл 20 жэлэй турша соо үргэлжэлжэ байна. Энэ жэлдэ таряашад хабарай хүдэлөөндэ түрүүшынхеэ хабаадахань. Хүдөөгэй ажалшадай хабарай тэмсэлэй түрүүшын митингые ороной олон префектурын мянга шахуу түлөөлэгшэд Токиодо эмхидхэбэ. Ехэ капиталда эсэргүү тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадаха уряатайгаар үгэ хэлэгшэд ороной бүхы таряашадта хандаhан байна. Хото городуудай хүдэлмэришэдтэй, алба хаагшадтай ниитэ нэгэн жагсаалда нэгэдэлээ бэхижүүлэн тэмсэбэл, байдалаа hайжаруулжа шадаха байнабди гэжэ митингдэ хабаадагшад мэдүүлбэ.

Мүнөө үедэ Японой таряашадай ажахынуудай оройдоол 12 процентнь газар алдүүрилгэhээ абтаhан олзо доходоороо ажаhууна.

ДУБЛИН

Юһэн гүрэнэй толгойлогшонорой уулзалга

ТАСС

[…]рмын «юрэнхы дэлгүүр[…] хабаатай гүрэнүүдэй ба […]тельствануудай толгой[…]шонорой хоёр үдэрэй уул[…]га эндэ болоод дүүрэбэ. […]мическа байдалай до[…]толготой, мүнгэнэй үнын […]сатай, хүдэлмэригүйдэл[…]эй дашарамдуулан, «юрэн[…] дэлгүүртэхи» экономическа, валютно-финансын байдалай асуудалнууд уулзалгын үедэ зүбшэн хэлсэгдэhэн байна.

«Юрэнхы дэлгүүртэ» тэрэнэй хабаадалгын гуримые хаража үзэхэ тухай Англиин эрилтэдэ Дублин хотодохи уулзалгада хабаадагшад гол анхаралаа хандуулба.

«Юрэнхы дэлгүүрэй» бюджедтэ Англиин оруулха түлбэриин хэмжээн тухай, Шэнэ Зеландиhаа сагаан эдеэ асарха тухай таараха шиидхэбэри абалгаар үгэ буляалдаатай хөөрэлдөөнүүд болоhон байна.

Зүүн ба баруун оронуудай хоорондын харилсаандахи шахардуу байдалые hулааруулха тухай асуудал зүблэхэ зүйлэй гол темэнь болоhон байха юм. Женеводэ болож байhан ниитэ-Европын зүблөөе дары түргөөр дүүргэжэ, тэрээндэ хабаадагша гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар тэрэниие hаядаа түгэсхэхэ шухала гэжэ зүблөөндэ хабаадагшадай тунхаглаhан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

БАНГКОК

Лон Нолой гуримай урагшагүйдэлгэ

ТАСС

Камбоджые сүлөөлхэ хүсэнүүд Почентонг гэжэ аэропортые, тэрэнэй зүүн хубида шэбээлhэн агаарай-сэрэгэй баазые ехэ буугаар буудаба.

«Зэбсэгжэжэ, армиин частьнуудтай хамта ниислэл хотые хамгаалха» уряатайгаар пномпениин засагаархид хотын хүн зондо хандаа. Тиихэдээ Пномпень шадар Лон Нолой сэрэгүүд урагшагүйдэжэ байна гэhэн мэдээсэл тараахые хориhон байна.

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Пномпениин захиргаанда сэрэгэй туhаламжа үзүүлхэ гэhэн США-гай правительствын хараа бодолые Холбоото Штадуудай хүн зон эрид буруушаана. Хэрбээ правительствын гуйлтые конгрессэй дэмжэн хангаад байгаа hаань, Камбоджодо амгалан байдал hэргээгдэхэгүй гэжэ сенадтахи демократическа олонхиин хүтэлбэрилэгшэ М. Мэнсфилд мэдүүлээ.

НЬЮ-ЙОРК

Кипрэй асуудалаар ООН-ой Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэри

ТАСС

Арал дээрэхи байдалай түбэг бэрхэшээлтэй болоhонтойнь дашарамдуулан, Кипр тушаа Кипрэй Республикын правительствын табиhан асуудалые ООН-ой Аюулгүйн Совет хаража дүүргэбэ. Гадаадын сэрэгүүдэй харата добтолгонуудhаа, политическэ бүдүүлиг хамааралсалгаhаа уламжалан, Кипрэй асуудал түбэг бэрхэшээлтэй болоод байна гэжэ Аюулгүйн Соведэй олонхи гэшүүд гурбан долоон хоногой турша соо үргэлжэлhэн хөөрэлдөөнүүдэй үедэ hанаата болонгёор тэмдэглэhэн байна. Республикын территори дээрэhээ гадаадын сэрэгүүдые дары түргөөр гаргаха шухала. Тиин, хуби заяагаа өөhэдөө шиидхэхэ эрхэ тэрэнэй арад зондо олгохо хэрэгтэй гэжэ тэмдэглээ.

НАТО-гай зарим хүсэнүүд Кипрэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсан, дэлхэйн энэ районда эб найрамдал, аюулгүй байдал хангаха ябуулганууда тойбо гатаха hэдэлгэ гаргана гэжэ Аюулгүйн Соведэй хүдэлмэри элирхэйлэн харуулба.

Дуугаа үгэлгэгүйгөөр баталагдан абтаhан тогтоолой проект Кипрэй Республикын бэеэ дааhан, дулдыданги бэшэ байдалтай, газар дайдынь бүрин бүтэн байлгые, сэрэгэй ямаршье бүлэглэлдэ хабаадахагүй гэhэн политикыень дэмжэжэ, ООН-ой гаргаhан урдын шиидхэбэринүүдые баталаа. Тиихэдээ түүрэг бүлэгэй хэмжээнүүдые эрид буруушааба.

ЛИССАБОН

ТҮБШЭН НАМДУУ БОЛОО

ТАСС

Мартын 11-дэ гүрэнэй урбалта хэхэ гэhэн хулгөө бүhалгаае усадхан сарайнай hүүлээр Португали доторхи байдал түбшэн намдуу болонхой. Предприятинууд, эмхи зургаанууд, транспорт, магазинууд хүдэлнэ. Буржуазиин мүнгэеэ гансата ехээр абажархихагүйн тула Лиссабондохи банкнуудые даб дээрэ нээхэгүй гэhэн шиидхэбэри банкнуудай алба хаагшадай үүсхэлээр абтаhан байгаа.

Правительствада эсэргүү үгэсөөндэ хабаадаhан хэдэн хүтэлбэрилэгшэд баригдажа, хаагдаа гээд Португалиин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй генеральна штаб мэдээсэнэ. Президент байhан А. ди Спинолын тала баригшад, гүрэнэй Соведэй гэшүүн байhан подполковник Алмейда Бруно, бригадна генерал Мориаш гэгшэд тэрэ тоодо ороно.

Хэблэлэй мэдээсэлнүүдэй ёhоор, ФРГ-гэй посольстводо хоргодон шэбээлжэ байhан 4 хүн засагаархидта бэеэ тушааба. Ди Спинолын засаг барижа байха үедэ национальна республиканска гвардиин командалагша байhан генерал Дамиан тэдэнэй дунда бии.

Бүхы орон дотор митингнүүд, суглаанууд үнгэргэгдэжэ, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөе арад зон дэмжэжэ байhанаа элирхэйлэн мэдүүлнэ. Урбалта хэхээр hэдэhэн хүнүүдые хатуу шангаар хэhээхэ шухала гэhэн эрилтэ табина.

Ниитын хэлхээ холбооной хэрэгсэлнүүдэй ба информациин министр Жезуину Коррейя пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, үргэн ниитэ арад зоной hэримжэтэй байhанай, Португалиин улад зоной граждан харюусалгаяа hайса ойлгодог байhанай ашаар контрреволюционно үймөөн дарагдаа гэжэ тэмдэглэбэ.

Мартын 11-дэ болоhон үйлэ хэрэгүүдhээ зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөн шухала тобшолол хээ гэжэ Ж. Коррейя саашадаа мэдүүлээ.

Энээнтэй дашарамдуулан, Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй революционно соведые эмхидхэн байгуулга шухала удха шанартай байна.

Правительствые шэнэдхэн хубилгахын тула шухала бүхы эрхэ түлөөлэлгэнүүд премьер-министр В. Гонсалвишта олгогдоо гэжэ Ж. Коррейя мэдүүлбэ.

АНКАРА

М. ЭСЕНБЕЛИИН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджертэй хөөрэлдөөнүүдые хэжэ дүүргэмсээрээ, Турциин гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Эсенбель эндэ үнгэргэгдэhэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлээ. Кипртэхи грек ба түүрэг бүлэгүүдэй хоорондын хөөрэлдөөнүүдые эмхидхэн, Кипрэй асуудал шиидхэжэ болохо. Хэрбээ эдэ хөөрэлдөөнүүдэй үеэр hайн үрэ дүнгүүдэй туйлагдаа hаань, Турци ба Греци тэдээндэ хабаадажа шадаха юм гэбэ.

«Ондоо оронуудай гү, али Аюулгүйн Соведэй гэшүүдэй» түлөөлэгшэдэй эдэ хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадахые Турциин министр эрид буруушаагаа.

Мүнөө үедэ Кипрэй асуудалые Аюулгүйн Соведэй хаража байhаниинь мэдээжэ. Кипрэй асуудалые гуримшуулан шиидхэлгээр США-гай гүрэнэй секретарь Турциин правительствын түлөөлэгшэдтэй адли hанал бодолтой байна гээд М. Эсенбель мэдээсэбэ.

ТОЛИ

БИИРЭ

БУРЯАДАЙ ШАРАЙЕ ШЭМЭГЛЭГШЭ

Эртэ урда сагhаа Сэлэнгэ сэлмэг тунгалаг уhаа Байгал тээшэ түлхижэ, нютаг зонойнгоо түүхые удхалан баяжуулалсаа. Энэ мүрэнице зүбшан ошоо hаа, байгаалиин гоё hайханаар бахархажа, ондоо тээ хаанашье үзэгдэхэгүй иимэ тэнюун дайда гансал манай Буряадта бии гэжэ hанахаар.

Сэлэнгэ голой үзэсхэлэнтэ намжаа тохойдо Үдэнгэ гэжэ нютаг оршодог. Энэ нютагай Аюшеев Дымчик гэжэ айлайда 1941 ондо хүбүүн мүндэлжэ, эхэ, эсэгээ баясуулаа бэлэй. «Намдаа туhатай эрэ болохо» гэжэ Эдуард хүбүүн тухайдаа эсэгэнь ходо хэлэгшэ hэн.

Эдуард бага наhанhаа hүбэлгэн ухаансар, бүхы юумые hайхашаан, гоёшоон харадаг байhан юм. Хэшээлдээ hууха-даа, hөөл гоё зурагуудые эреэлжэ, уетэн нүхэдөө гайхуулдаг байгаа.

Хожомынь нютагайнь хүнүүд иигэжэ хэлсэдэг hэн гэхэ:

— Энэ хүбүүхэн нюдэндөө согтойхон боложо ябана. Хараhан юумэеэ шобто шэртэжэ, ухаашалан харана. Хожомой үедэ хэн болохонь ааб? hулагүй hолообтойхон лэ байха.

Үгэ зугаагүй, аалин намдуу зантай Эдуард арбатайдаа Шараб абагадаа ажалшаад, эм домой ногоо набша суглуулхадань яhала зүрхэтэйгөөр туhалдаг, ханалгатайгаар хамhалсадаг байгаа. Шараб абагань сүлөөтэй сагт а а элдэб угалзануудые, дүрэнүүдые нарин гоёор зурадаг байhан гэхэ. Эдуард хажуудань hуунхай, бүхы юумыень алдангүй шэртэхэ, хамаархан оролсохо. Юумэ түргэн ухаалха, ойлгохо. Аша хүбүүндээ инаглан хандажа, юумэ хэхэ дадалтай болгоhон байха.

Эхин hургуулиhаа арбан класс дүүргэтэрээ Аюшеев Эдуард hурагшадай дундаhаа ухаатай hүбэлгэн, зүрхэтэй hурагша гэжэ тодорhон, багшанарай сэдьхэлые баясуулдаг, урмашуулдаг бэлэй. hургуулиингаа ханын газетэ уран гоёор шэмэглэдэг, hурагшадай hонирхомо, энеэхээр зурагуудые хэгшэ hэн.

Арбан класс дүүргээд байхадаа, hургуулиингаа багшанарта иигэжэ хэлээ:

— Би уран зурагай hургуулида ошохоб. Намдаа туhалыт даа!

Тэдэнь арсаагүй, hайн удхатай саарhа бэшэжэ, Эдуардаа барюулаа hэн. Юуб гэхэдэ, Эдуард зураха дуратай, номоо үзэхэдөө ханалгатай, урин зулгы зантай, нүхэдүүдтээ эльгэ нимгэн ябаа бшуу. Мүнөөшье тэрэ зандаа.

1961 ондо Эрхүү хотын уран зурагай hургуулида эрхим hайнда тоологдожо абтагдаhан юм. Тэндэ hураха үедөө хүбүүнэй бэлиг шадабари бүришье хүсэтэйгөөр хүгжэн hалбаржа, уран зурагай нюусые шуналтайгаар шудалаа.

1967 ондо Эдуард Аюшеев тус hургуулияа эрхимээр дүүргэжэ, «Эрхим дээдэ hурагшын диплом» абаhан юм.

Эдуард мүнөө иигэжэ хөөрэдэг:

— Минии багша Борис Тимофеевич Бычков байгаа. Намдаа ехэл дуратай, эсэгэ шэнги хандадаг, хододоо туhалдаг байhан юм. Сугтаа hурадаг нүхэдни намда налгай зохидоор хандагша бэлэй. Дүтэ нүхэсэhэн hурагшадай дундаhаа Молофеев Алеша, Гарашук Света, Халангуев Гоша гэгшэдые мартагшагүйб.

Удангүй нютагаа бусажа, Буряадай уран зурагай холбоондо ажаллажа эхилээ hэн. Хэдэн жэлнүүдэй туршада нилээд ехэ, одоо бүхы сэдьхэлhээ hайшаама юумэ бүтээжэ шадаа. Аюшеевэй гоёон шэмэглэhэн заводууд, леспромхозууд, hургуулиин гэрнүүд, соёлой байшангууд манай Буряадта олон.

Тэрэнэй хэhэн бүтээлнүүд «Алас-Дурна зүг» гэжэ уран зурагай зональна выставкэдэ хоёр удаа табигдаа. Нэгэдэхи выставкэдэ яhала томо бүтээмжэ-зураг табигдаа бэлэй. Тэрэнээ «hайндэр» гэжэ тон зүб нэрлээ. Хоёрдохи выставкэдэ «hур харбаан» «Бүхэ барилдаан» гэжэ хоёр зураг табижа, эрхим hайн сэгнэлтэ абаа hэн. Эдуард Аюшеев үндэhэн арадайнгаа ёhо заншалые, удха узуурые hайн мэдэнэ.

Минии залуу нүхэр үнэхөөрөөшье залуу, бэлиг шадабариингаа хүгжэн hалбаржа байгаа охин дээрэ ябана. Саашадаа хэхэ юумэниинь ехэ. Минии hанахада, буряад уран зурагай хүгжэлтэдэ өөрынгөө хубитые оруулхал байха. Залуу нүхэртөө амжалта хүсэнэб!

Ф. БАЛДАЕВ,
Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша, Буряадай арадай уран зураашa.

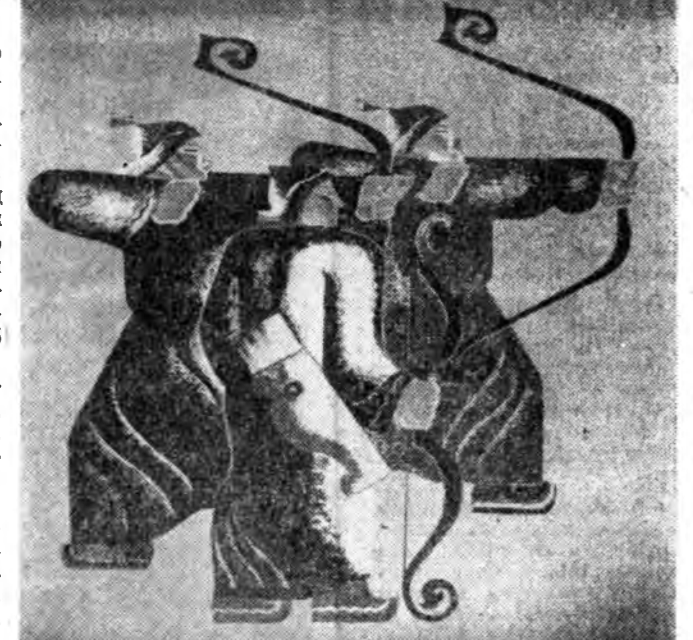

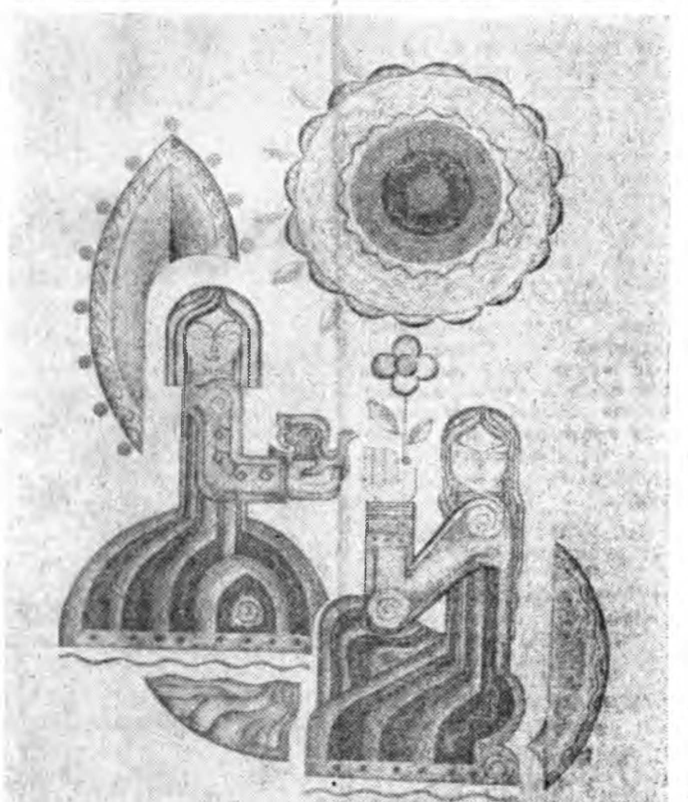

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уран зураашa Э. Аюшеевэй «Сурхарбаан», «hайндэр» гэжэ зураг.
Б. ГАДЬЯНОВАЙ буулгабари.

Жан ЗИМИН

ҮХИБҮҮДТЭ ЗОРЮУЛАГДАhАН ШҮЛЭГҮҮДhЭЭ

ХИЛЭЭМЭ БАРИЖА НААДААН

Шабар зуурааб —
Шаанги барихам,
Элhэ элдээб —
Эдеэ шанахам.
Хүбхэгэр хилээмэ
Худхажа барихам.
Халуун сай
Шанажа уухам.

Халуун наран,
Халаагыш,
Хилээмыем болгыш,
Шарлуулыш шаангиием.
Бусалгыш сайемни.
Болгыш угаа амтатай.

Хүбхэгэрхэн хилээмэ
Зүhэмлэжэ табихаб даа —
Амтатайгаар үмхэхэб,
Шаангияа эдихэб даа,
Сайгаа уухаб
Садатараа,
Уурал хүлhэ
Адхатараа.
Наран, туhалыш,
Халаагыш,
Халуун дүлөөр
Амилыш —
Хилээмыем болгыш.
Шарлуулыш шаангиием.
Сайем шаныш,
Бусалгыш,
Садхаастайхан
Болгыш.

ЯБАГААР ЯБАХАА БОЛИХОШНИ

hуугаад түргэн
Вели답тээ
hургуулидаа
Ошонхойш.
Баhа гэртээ
Бусахадаа,
«Хоёр мөөртэй
Морёороо»
Хатаргажа
Ерэнхэйш.
Магазинда
Ошоходоо,
Мотоцикл унажа,
Нэрьеэ-тэрьеэ
Табижа,
Нэтэрүү түргөөр
Мордонхойш.
Хүршэтэнэйдөө
Ороходоо,
Мөөртэй морнёо
Унажа,
Үүдынь тулажа
Буудагши.
Ямар хүйхэр
Болобобши?
Ябагаар ябахаа
Болибогши?
Алхахадаа
«Айжа»,
Гэшхэхэдээ
«Гэмтэжэ»,
Гэр соогуураа
Гүйлгэхэ
Машина эрихэ
Болохошни.

ХАСУУРИ

Хорин табаад
Хасуури
Хайдаб ахам
Машинадаа
Мэндэн яаран
Шэрүүлбэ.
Хайшаа ошохоо
Яраа юм,
Түрсэлдэжэ
Тэбдээ юм?
Хүл дээрээ
Хатаранхаар,
hүрилдэжэ
Ябанхаар
hуухаа яана
Гээшэб теэд?..
Инспектортэ
Барюулхань,
Ахым эрхэ
Абхуулхань...
«hуугты!» гэжэ
Хашхарнам.
Дуулаха юумэд
Бэшэл даа.
Аюул гээшэ
Болохонь даа.
Хүрэжэ ерээд
Нютагтам
Хүл нюсэгэн
Хасууринууд
Харайжа буугаад,
Машинаhаа
Хойшо яашаа
Харайлдаа.
Үхибүүд тэдэниие
Барижа абаад,
Гэртээ хүтэлжэ
Оруулаа.
Ахыемни
Ажаглаад,
Уууртай
Автоинспектор
Угаа номгон
Байбал даа.
Ахым эрхые
Абангүй
Энеэбхилhээр
Үлэбэл даа.
Ерэхэ жэлэй
Урда тээ
Ехэл hонин
Гээшэл даа.
Уууртай
Автоинспектор
Угаа номгон
Байбал даа.

УРДАНАЙ ХУРИМ ТҮРЫН ТҮҮХЭhЭЭ

(Басаганда хэлэхэ юрөөл)

Удай мүнгэн тэнгэриhээ
Удха абан бууhан.
Улаан шара нараараа
Дугы хэжэ бууhан,
Хүхэ мүнгэн тэнгэриhээ
Хүбөө хэжэ бууhан,
Хүхэ шара нараараа
Дугы хэжэ бууhан,
Хилама үбэрөөрөө
Үндэр тэнгэриие
Зуран бууhан,
hанжама ехэ бойногоороо
Уhан ехэ далайда
Дүрэн бууhан,
Баруун-хойто зүгтэ
Боро хуhан
шүргөөлгэтэй,
Булагат хүндэ түүхэнь
болоhэч,
Буха ноён баабай.
Будан хатан инбии!
Буха ноён баабайнгаа
Бойногтонь шурган
ерээрэй,
Будан хатан инбиингээ
Умайдань шурган ерээрэй!
Эндээ энхэ, тэндээ
тэгшэ жаргаарай!
Ерэн тайгые эрьен
ерээрэй,
Элhэн шорой хоёрые
Холбон ерээрэй!
Алаг ехэ тайгые
Алхан ерээрэй,
Алмай hарын гэрэлые
Абан асаран ерээрэй!
Эреэн ехэ тайгые
Эрьен ерээрэй,
Алтан наранай туяае
Абан асаран ерээрэй!
Баруунай урда зүгтэ,
Шара далайн оёорто
Шандаган сагаан шулуун
байна,
Баруун гартаа абан
Барин ерээрэй!
Хүхэ далайн хүбөөдэ
Хүнды хүхэ шулуун
хэбтэнэ,
Зүүн гартаа абан
Барян ерээрэй!
Шоные үлдэхэ хүбүү
гаргаарай,
Шулуу сабшаха hүхэ
асараарай!
Хаатайтандаа мүргэн,
Улаан торгыень хэдэрэн
ерээрэй!
Эндээ энхэ, тэндэ тэгшэ
жаргаарай!

Эрхүүгэй областиин Ольхоной Хүшэлгэ гэжэ нютагай 62 наhатай Шогой Хандархаеваhаа 1965 оной июль hарада **С. П. Балдаев** бэшэжэ абаа.

ТААБАРИНУУД

Хүхэ дэльбэн шэхэтэй,
Хүйтэн хонгоо нютагтай,
Яhан хонгоо эдеэтэй
Ягаа улаан хүхы.
(Үлир).

Габзан Галшын аманиинь
бүтүү,
Галсан Дашын гарынь
тохир.
(Бүрхөөг, сорго).

СУУДЭЙ ЗАЛhАА

ГҮРЭНЭЙ ЗӨӨРИ ҮРИГШЭД ХЭhЭЭГДЭБЭ

С. П. Герасимов Улаан-Үдын шэлэй заводто бүтээгдэhэн продукци худалдаанда гаргаха таhагай начальнигаар хүдэлдэг байhан юм. Үйлэдбэриин гаргаhан продукци худалдалгада нарин нягта хиналта, бүридхэлэй тус заводто үгы байhые hамбаашалан, сонхын шэл ходо ехээр хулгайлдаг байгаа. Тиихэдээ заводто бүтээгдэhэн продукци худалдаанда гаргаха таhагай ахалагша бухгалтер А. Д. Гришина, магазинай хүдэлмэрилэгшэд Н. С. Бальбурова, К. М. Ульзутуева гэгшэдые Герасимов өөр тээшээ таталжа, энэ гэмтэ хэрэгтээ хабаадуулhан байна.

Эдэнэр 16 мянга гаран түхэригэй сэнтэй сонхын шэл хулгайлhан байба.

Хэрбээ гүрэнэй зөөри сахин хамгаалха хүдэлмэридэ нютагай захиргаанай зургаануудай, арадай хиналтын бүлэгүүдэй ба постнуудай, ниитын бусад эмхинүүдэй зүгhөө гол анхаралай табигдадаг байдаг hаань, иимэ гэмтэ ябуулганууд хэгдэхэгүй hэн. Шэлэй заводой, Улаан-Үдын горпромторгын хиналта-шалгалтын органууд уялгануудтаа хайша хэрэгээр хандадаг байгаа.

Гүрэнэй зөөри ехээр үбэршэлэн хулгайлhанайнь түлөө С. П. Герасимовай эрхые 13 жэлээр хаhажа, тэрэниие ажалаар залан заhаруулха шанга гуримтай колонидо ябуулха гэжэ Буряадай АССР-эй Верховно суүд шиидхээ. Гэмтэ хэрэгтэ хабаадаhан бусад хүнүүд зэмэеэ амсаба.

Сүүдэй хэрэгэй материалнуудые шалгажа үзөөд, гэмыень хүнгэрүүлхэ тухай гүйлтыень зүбшэн хэлсээд, РСФСР-эй Верховно сүүдэй уголовно хэрэгүүдэй талаар сүүдэй коллеги хэhээлтын шиидхэбэрииe хубилгангүй, тэрэ зангаарнь үлөөгөө.

(ТАСС-ай корр.).

«ХИМЭЛДЭГ» БҮМБЭ

Манай колхоздо Намсарайн Гэндэнэйхи гэжэ айл бии. Юрын айл. Хоёр үхибүүдтэй. Гэндэн өөрөө дархан. Лүгжэгэр мантан томо бэетэй, хүрин улаан шарайтай. Бүмбэ hамгааниинь hаалишан. Бага наhанhаа мал соо үдэhэн набтаршаг бэетэй, хурса нюдэтэй, богонихон гэзэгэтэй эхэнэр.

Тэдэнэр хоюулаа муу бэшээр ажалладаг. hайндэрнүүдэй болоходо, Гэндэн дархан Бүмбэ hамгантаяа хүндэлэлэй самбарта бэшэгдээдшье, үнэтэ шангуудта хүртэлсөөдшье үзэhэн хоёр.

Гэндэнэйхи хүршэ айлнуудhаа онсо илгардаггүй, бултан шэнги юугээршье дутачгүй, үлдэн даарангүй hуудаг лэ даа. Хоюулаа ажаллахадаа тэдэнэр бага бэшэ салин абадаг байха. Теэд... Бүмбэ hамганиинь бүхы юумэеэ шамарлажа, элдэбээр шашадаг.

— Ши, Гэндэн, гэртээ юумэ хэнэгүйш. Зүрхэгүйш. Юумэ оложо асарнагүйш. Мүнгэмнай хаанашье хүрэнэгүй, магазинhаа юушье абахын аргагүй. Иигээд лэ байбал, эгээл үгытэй, ядаруу айл болохо юм бэзэбди. гэхэ мэтэ шэхэндэ харша үгэнүүд аманhаань мултаржа, Гэндэндэ амар заяа үзүүлхэеэ болёо hэн. Амаралтынhье үдэр амаруулхагүй, Бүмбэ «химэлжэл» байха. Ядахадаа, үбгэниинь:

— Үгы Бүмбэ, юу хэлэнэш даа. Үлдэнэ, даараннагүй ха юмбибди даа. Хубсаhаарчье дуталданагүйбди. Ажал хэгдэжэл байна ха юм. Колхоздоо дархалхадаа, гэр булынгөөшье түлөө оролдоноб гэжэ бодогшолби, — гэхэ.

Харин Бүмбэ нэгэл юумэеэ дабтаhаар, «химэлhээр».

Мүнөөнэй иимэ элдин hайхан сагта иимэ «Бүмбэнүүдэй» ушардагыень халаглахаар.

В. ГАЛСАНОВ.

Гэлэгма БАДМАЕВ[А]

ГЭНТЫН УША[Р]

РАССКАЗ

Бороотой зүдэрүү үдэр байгаа. Солбоной хилээмэндэ ошожо ябатар Далай уулзаад:

— Номой магазинда орохомнай гү? Шэнэ номууд ерээ. Иимэхэн номууд бии гэжэ Даша хэлээ, — гээд барбаадайгаа дээрэ үргэнэ.

— Ном абаха мүнгэгүйлби. Хилээмэндэ ошожо ябанаб, — гэбэ Солбон...

«Нээрээшье, ямар номууд ерээ юм ааб, хараха байна. hайн номуудай байгаа hаань, эжыдээ дуулгахаб» гэжэ бодоhон Солбон магазинда оролсобо.

— Хүлөө аршахая янабта. Таанад олон ха юмта, — гэжэ наймаашан басаган шангарба.

Солбон hөөргөө эрьежэ, хүлөө аршаба, харин Далайнь шабар шэрэhээр hэнгэргүйгөөр саашаа ябашаба. Наймаашан басаган толгойгоо hэжэрээд:

— Тэрэ нүхэрэйнгөө хүлыень аршуула! — гэжэ сухалтайгаар хэлэбэ.

Солбон өөрөө муу юумэ хэhэндэл эшэжэ улайн, ошожо Далайн хойноhоо нюдаран:

— Ошыш даа, хүлөө арша, зохидгүй ха юм, — гэжэ тэрээндэ ехэл дураа гутангяар дуугарба.

— Хаял даа, бараг юм ааб даа. Эдээнэй үгэ, hэ, юу хэжэ дуулаха юм, — гэжэ ирбайн хэлээд, ухаангүй бараг, энэ тэрэ юумэ тоодоггүй хүн янзатайгаар бардамаар гэшхэлэн саашаа ябашаба.

Зон олон, хүлгөөтэй. Солбон урмаяа хухарhандаа номшье харангүйгөөр hөөргөө гараха гэжэ hанажа ябатараа, буряад арадай үльгэрнүүдые обёоржорхёод, тогтон абажа ираба.

Энэ үедэ эшэхэ нюургүй, hэнгэргүй Далайнь хажуудань бии боложо:

— Бишнн гоёхон лэ ном эбэртэлжэрхибэб, — гэжэ үнөөхил барбаадайгаа хитайлгаба. — Ши тэрэнээ хүүртигэйнгээ хормой доро хэжэрхииш, — гэжэ шэхэндэнь шэбэнэбэ.

Солбон Далайн үгэhөө гарадаггүй. Мүнөөшье баhа хэлэhэ руунь тэрэ номоо хүүртигэйнгээ хормой доро хэхэ гэжэ забдахыньшье тэрэ, наймаашан басаган тэдэнэй хажууда ерэнхэй:

— Яажа байна гээшэбши! — гэжэ Солбондо хашхаржархиба. Тэнгэриин дуунай наяржа нижаганашаhандал хүбүүндэ үзэгдэбэ. Далайн hамбаашалжа, саашаа даб гэнтэр:

— Ши юугээ хабшаабши, гаргал даа наашань, — гэжэ хулууhан номыень хаража байhандал хэлэбэ.

Далай балшыса баригдаhандаа, тэрэ номоо гаргаха баатай болоо hэн.

Наймаашан басаган тэрэ дороо милицидэ хонходожо, болоhон ушар дуулгаба.

Тингэжэ хоёр хүбүүдэй хулгай хэhэн тухай хэрэг милициин хүүгэдэй таhагта мэдэгдэжэ, аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй дэргэдэхи хуулиин наhа гүйсөөгүйшүүлэй хэрэг харадаг комиссида тушаагдаhан байгаа...

Мүнөөдэр комиссиин зүблөөн болохо гэжэ зарлагданхай hэн.

Далай, мүн тэрэнэй түрэлхид юундэшьеб даа ерээгүй байгаа.

— Комиссиин удаадахи зүблөөндэ дахин дуудажа, хэрэгыень бүри шангаар хараха, мүнөө юундэ ерээгүй тухайнь хатуугаар асууха хэрэгтэй, — гэжэ зүблөөе хүтэлэгшэ хэлээд, суглараг-шадые энэ хэрэгтэй тодорхойгоор танилсуулба.

Гэртээ «би гэмгүйб» гээд байhан аад, харин мүнөө сэхыень хэлэжэ үгэбэ. Айгаа юм гү, али яагаа юм? Юундэ эхэдээ сэхыень хэлээгүй байгаа гээшэб? Гайхаhандаа Намсалмагай нюдэн ехэ болонхой hууна.

Хүбүүтэй боложо, мартагдашагүй ехээр баярлаhанаа, жаахан байхадань, хөөршөөн хөөршөөн эрхэлүүлдэгээ, «эжы» гэжэ эгээл түрүүн хэлэхэдэнь, аргагүй ехээр баярлаhанаа ойндоо оруулан hууна.

Нэгэтэ хүбүүнэйнгээ халуурхада, соромшье гэнгүй сүсэнэжэ, айжа, хоноhоноо мартадаггүй. Арай амилжа, уухилжа хэбтэхэдэнь хэды ехээр айгаа гээшэ hэм! Теэд үхибүүн эхэ эсэгынгээ хайшаншье гэжэ үргэhыень, хайшаншье гэжэ оролдоhыень мэдэхэ бэшэ даа. Эрхэлүүлжэ, ухаангүй боложо байн гэhээшни, урдаhаашни хэрзэгыхэнээр дуугаражархиха. Эрхэ үхибүүн гээшэ эхэеэ бадашаhанаашье мэдэнгүй бадашадаг шуу. Намсалмашье hанаандаа хүбүүндээ хэды оло да-

хин гомдоhон лэ ба[...]
хэндэ хэлэхэбши. [...]
эрхэлүүлээ хүмши [...]
шоо үзэхэhөө бэшэ [...]

Теэд эрхэлүүлhэ[...]рууб гэжэ Намса[...] хэгүй. Гуша hайса [...]раа үхибүүгүй ябаа[...]тай болоhон хойно[...]hан гансахан хүб[...] нилээхэншье эрхэ.

Хоёр жэлэй саа[...]рынь гэнтын аюулда[...] үхэшөө hэн. Тиихэ[...]рээндэ хүбүүнhээнь [...] дүтэ хүн үлөөгүй, [...] байгаал юм бэзэ, [...]нэй нүхэсэhэн нүх[...] хүрэхэб, бултал урд[...] сүлөөгүй, хубиин [...] Нүхэрэйнгөө үхэшэ[...] бүүгээ бүришье ех[...]лүүлhэн байгаа. Хүн[...] бүүнhээ жаахашье [...]шээр ябуулха гэ[...] шадалаараа оролдо[...] Эсэгыень үгылүүл[...]жэ оролдожо, мопед[...]дэнь абажа үгөө. [...]шье даа, мопед у[...] үшөөл эртэл даа» [...] дэжэшье байгаа hа[...] баймни байгаа hаа, үгэхэ hэн гэжэ hа[...]гү даа, нээрээшье, байгаа hаа, абажа [...] hааб даа» гэжэ бо[...]аха дүүгэйнгээ шоо [...] мопед абажа үгөө б[...]

Теэд тэрэ мопедhэ[...]жо, хэды ехэ муухай[...]дэ ороо гээшэб! [...] Солбон хүршынгөө [...]хан хүбүүе мэдэнгүй [...] жархёо. Тэрэнь бол[...] удаан хэбтээ. Х[...]ниинь лэ хадаа хэрэ[...]гүй орхёо бшуу. [...]шье hаань, Солбон[...] комиссида баhал [...] хэhээhэн, эжыдэнь [...]лүүлhэн байгаа. На[...] тиихэдэ ехээр айh[...] бүүгээ хүн боло[...] эгээл түрүүшынхие[...] hон, харааhан, мо[...] үгы хэhэн юм. «Т[...]нөө ямар тодхоро[...] абаба гээшэб? Абаа[...] hэн. Харин мүнөө эх[...]рэhөөрнь абаха гэжэ[...]жа байгаа хадаа аб[...] болоно гээшэ ааб д[...] гэжэ эшэбэ.

Солбон үнэн дээрэ[...]рээшье ехэл hайн [...] Нүхэдhөө юумэ ха[...] гэжэ мэдэхэгүй, т[...] гэжэ ябаха. Бага[...] аршалха, гэр доторх[...]жэ, эжыдээ туhалхы[...]дохо.

Баабайнгаа наhа [...] hанай hүүлээр эжы[...]ришье ехээр хайрла[...]лонхой, би урдаа [...] хүниинь гээшэб гэжэ, ойлгонхой. Тэрэ м[...] хойшо элдэб юумэ [...]шье болинхой.

Далайн үгэдэ оро[...] муухай алхам хэhэнд[...] бон бэедээ гомдоно, рэмжэгүй, бодолгүй [...] хүн нигэжэл буруу [...] хэжэрхидэг ха юм[...] шэбшэжэ hуугаа hэн.

Партиин райкомдо [...]дэг, энэ комиссиин [...] Дугар Базарович у[...]жа:

— Солбон, ехэл [...] юумэ хээд байна [...] Би баабайешни hай[...] хэб, хамта хүдэл[...] байхабди. Баабайшни [...] соогоо нэгэ муу юу[...]гүй, зондоо хүндэт[...] hан хүн гээшэ. Эжы[...] отол магтаалтай [...] Шамтай болоhон эн[...]рые гэнтын ушар [...] тоолохо байнаб. Энэ [...] найдабаридамнай [...] ёhотойш, ойлгоо гү[...]бэ.

Хүл дээрээ бодоо[...]hан Солбон:

— Ойлгооб, — гэж[...] шэргэнэhэн хоолойго[...]рюусаба.

— Энэ ушарые [...] алдуу гэжэ Дугар Б[...]вич зүб хэлэнэ. Б[...] тиигэжэ hананабди. [...] этигэлыемнай [...]хын тула, Солбон[...] hайнаар hураха, маг[...] ябаха ёhотойш, — гэж[...] сомолой райкомой [...]тарь Жаргал Нимаев[...]бэ. Комиссиин зүбл[...] тэлэгшэ Солбоной х[...] ямар хэмжээнэй абта[...]хай тогтоол соносх[...]лөөнэй дүүрэhэн ту[...] дүүлбэ.

Солбоной досоо б[...]хэй байhанаа зоно[...] ехэ этигэл найдаба[...] хэдэнь, гэрэл оробо. [...]

— Зай, Солбон, [...] гүш? — гэхэдэнь, ду[...] шадаха аргань үгы, [...] хаганаба.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕ[ЕВ]

Манай адрес, телеф[оны]

г. Улан-Удэ, ул. Лен[ина]
Телефоны: редак[...] 2-54-54, приёмная — 2[...] зам. редактора — [...] зам. редактора — [...] отв. секретаря — [...] секретариат — 2-66-[...] делы: партийной жи[зни] 2-60-91, сельского [...]ва — 2-64-36, 2-63-[...] паганды и агитации — [...] промышленности и [...]тельства — 2-61-35, [...]ского строительства [...] 2-69-58, культуры и [...] 2-60-21, писем и сель[...] 2-67-81, информаци[и] 2-34-05, обществен[...]ёмная — 2-56-62, ма[...] бюро — 2-57-63, кор[...]ская — 2-35-95, фото[лабора]тория — 2-33-61.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илахын түлөө» — С. Идановагай статья. «Хабарай тарилга дүтэлөө. Үрэhэ хүрэнгэтнай бэлэн гү?» — Г. Машковичай статья. «Үүсхэл дэмжэгдээ» — Л. Нилинагай корреспонденци.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Түрүүшын эрилтээр» — И. Красиковагай статья. «Шанарыень мартаа...» — «Правда Бурятиин», арадай хинагшадай шалгалтын материал. Фельетон. «Оёдолшодто гомдол» — Л. Поздняковагай корреспонденци.

Гурбадахи хуудаhанда: «Солдат рейхстагта хүрөө» — И. Николаевай статья. Хилын саана. «Блокадын хилээмэн» — Л. Ермаковагай статья.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: «Хозяюшка» — суглуулбари. «Эд бараа — арад зондо» — ТАСС-ай фото-мэдээсэл.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Таанарта манай дуунууд ба хатарнууд» (үнгэтэ). 10.35 — «Уран зураашад тухай хөөрөөнүүд». Микеланджело (үнгэтэ) 11.20 — «Амаралтын үедэ». Свердловскhоо дамжуулга хэгдэхэ. 12.10 — «Солдадууд тангаригаа нэгэтэл үгэдэг юм». С. Орловой шүлэгүүд. 12.30 — Шэнэ hонин. 13.00 — «Таанадта, түрэлхидтэ». 13.30 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ программа (үнгэтэ). 14.00 — Мультфильмнүүдэй программа. (үнгэтэ). 14.30 — «Элүүр энхэ байлга» — эрдэм дэлгэрүүлгын программа. 15.00 — Уhа руу hүрэлгөөр уласхоорондын мүрысөөн. Минскhээ дамжуулга хэгдэхэ. 15.25 — «Очевидное — невероятное» (үнгэтэ). 16.25 — «Харгы замда аюулгүй байха». СССР-эй МВД-гэй ГАИ-гай управлениин начальник, милициин генерал-майор В. В. Лукьянов дамжуулгада хабаадаха. 16.55 — 17.05 — Забhарлалга. 17.05 — «Дайнай жэлнүүдэй дурасхаалда». «Балтиин огторгой» — уран hайханай фильм (1-дэхи сери). 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.00 — «Кинопанорама». 20.30 — М. И. Глинкын нэрэмжэтэ квартет наадана. 20.50 — «Уран зураашад тухай хөөрөөнүүд». Микеланджело (үнгэтэ). 21.40 — «Залуу үеымнай шубууд» — ССР Союзай гүрэнэй академическэ Бага театрай фильм-зүжэг түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ). 23.50 — 24.00 — Забhарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — «Амаралтын үедэ», Свердловскhоо дамжуулга хэгдэхэ. 01.20 — «Шалгалта» — телевизионно документальна фильм (үнгэтэ). 01.30 — «Кинопанорама».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 14.00 — «Хүхюу капитанууд» — телевизионно фильм.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республикадамнай үүлэтэйшэг байха. Байгалай хойто эрьеын зарим нютагуудаар багаханаар саhан орохо, бусад нютагуудта саhан орохогүй. Зүүн-хойноhоо секундын 3—7 метр хүсэтэйгөөр hалхилха. Урда аймагуудта 0—5 градус дулаан болохо, бусад газарнуудта 1—6 градус хүйтэн болохо. Улаан-Үдэдэ hүниндөө 13—15, үдэртөө 0—2 градус дулаан болохоор хүлеэгдэнэ.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-01366. Заказ №[...]